

ЗЛАТИБОРСКЕ ВЕСТИ

БРОЈ 52 ■ ЈУЛ 2019. ГОДИНЕ ■ БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

ТЕМА БРОЈА: НОВИ ХРАМ КУЛТУРЕ

Отварање библиотеке на Златибору пун погодак

Стране 6, 7 и 8

ДРУГИ ПИШУ... **Danas**

МИЛАН СТАМАТОВИЋ,
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
ЧАЈЕТИНА

Велики пројекти до краја године

Стране 2 и 3

Победа Ивана Јовановића на златиборском сабору трубача

Страна 10

Бубијада на Златибору

Стране 16 и 17

ПРЕДСТАВЉАМО КАФАНЕ
ЗЛАТИБОРА

Страна 14

У ресторану
„Пеџо” јагњетина
за сладокусце

ПОЗНАТИ О ЗЛАТИБОРУ:
СЛОБОДАН КАЧАР

Златибор је
земаљски рај

Страна 18

 Златибор
www.zlatibor.org.rs

Turistička organizacija Zlatibor

ДРУГИ ПИШУ... **Danas**

МИЛАН СТАМАТОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА

Велики пројекти до краја године

„За гондолу општина се задужила кредитом 7,6 милиона евра и вратили смо око четири милиона евра, што значи да нису тачне оптужбе да смо задужили будуће генерације. Да је гондола завршена пре три године, како смо планирали, до сада бисмо у потпуности вратили кредит и приходовали профит. Ипак, нека то служи на част онима који су кочили тај пројекат”, изјавио је Стаматовић

Осим завршетка Културног центра, куповине спортске хале и оснивања Агроиндустријског центра на Златибору, до краја ове године завршићемо гондолу, постројење за пречишћавање отпадних вода на Златибору и реконструкцију спортске хале у Чајетини. Све то не бисмо успели без поштеног односа према послу и велике подршке грађана Чајетине”, каже у разговору за „Данас” Милан Стаматовић, председник општине који, вољом Чајетинаца, ту дужност обавља од 2004. године.

Он додаје да се из буџета, који је ове године пројектован на око 2,2 милијарде динара и један је од највећих у земљи по глави становника, око 70 одсто одваја за инфраструктурне пројекте и развој, а свега пет одсто за плате запослених.

Како је Чајетина, као једна од ретких опозиционих општина у Србији, што подразумева разне врсте притисака централне власти, успела да постане једна од најразвијенијих локалних самоуправа?

- Чајетина је пример да локална самоуправа не мора да буде део владајуће коалиције, али да може да буде успешна. Ослањали смо се на сопствене ресурсе, јер нисмо били миљеници Београда. Свакодневно смо вредно радили, постављали стратешке циљеве и примењивали искуства скандинавских земаља Норвешке и Шведске, са којима успешно сарађујемо и са којима смо реализова-

ваљне пројекте. Студијски боровци наших представника у тим земљама су били драгоценци, због знања да и у једној малој локалној самоуправи, каква је Чајетина, можемо да направимо велике помаке, а да не будемо део владајуће коалиције централне власти. Кроз пројекат швајцарске владе мо-

дернизовали смо и општинску управу, како бисмо постали истински сервис грађана. Усвојили смо стратегију развоја, све потребне планске документе и одлуке, које су предуслов за изградњу инфраструктуре, а то су препознали инвеститори. Равномерно развијамо целу општину, улажемо у село, а нис-

мо занемарили културне садржаје, ни разне врсте подстицаја и субвенција како бисмо задржали младе на селу.

До краја ове године, осим изградње савременог Културног центра, куповине спортске хале и оснивања Агроиндустријског центра на Златибору, најавили сте да ће бити завршена гондола, постројење за пречишћавање отпадних вода на Златибору и реконструкција спортске хале у Чајетини. Хоће ли се то остварити?

- Наравно да хоће. То су изузетно важни пројекти за Чајетину. За тако малу локалну самоуправу то су пројекти који су довољни за један век. То не бисмо успели без поштеног и несебичног односа према послу, али и подршке грађана Чајетине, добре сарадња са одборницима и већницима, којима се често чинило да су ти пројекти преамбициозни. У свему томе подржавали су нас и инвеститори. Упоставили смо и нови модел односа локалних самоуправа са инвеститорима, тако што новац, који смо приходовали од накнада за уређење грађевинског земљишта враћамо кроз улагања у важне инфраструктурне и друге пројекте. Због таквог пословног амбијента инвеститори долазе на Златибор, јер локална самоуправа разуме и њихове потребе и интересе грађана. То је добра и кретивна синергија између грађана, инвеститора и општинске управе, која даје одличне резултате.

Многи су били сумњичави

према тако амбициозним и скупим пројектима, посебно према гондоли коју је Чајетина сама финансирала са 13 милиона евра, а чију градњу је критиковао и део државних функционера. Гондола је у завршној фази и како, са ове дистанце гледате на тадашње сумње и критике?

- Мислим да ће се макар поштити сви они који су били у прилици да подрже наше пројекте, а то нису урадили. Сви наши пројекти су проистекли из студија, анализа, потреба грађана, тржишта и савремених токова у туризму. Те људе треба да буде срамота што нису подржали такве пројекте који су од националног интереса. Гондола ће привући нове инвеститоре, а постројењем за пречишћавање отпадних вода, штитећи речицу Обудојевицу и Рзав, штитимо и реку Дрину. За гондолу општина се задужила кредитом 7,6 милиона евра и вратили смо око четири милиона евра, што значи да нису тачне оптужбе да смо задужили будуће генерације. Да је гондола завршена пре три године, како смо планирали, до сада бисмо у потпуности вратили кредит и приходовали профит. Ипак, нека то служи на част онима који су кочили тај пројекат. Брука и срамота ове државе и Владе је министарка Зорана Михајловић, која је била највећи кочничар овог пројекта и највеће опструкције стизале су од министарства које она предводи.

Утисак је да су, након међусобних оптужби и сукоба - а један од разлога за то је тај што предводите опозициону странку Здраву Србију - односи чајетинске и републичке власти бољи или, бар, у јавности ти сукоби нису видљиви као раније...

- Нема никаквих договора са СНС, али очигледно је да је та странка схватила да смо одговорни људи и озбиљни политички противници. Могуће је да су они променили начин свог политичког деловања, па су схватили да неистинама не могу да нам нашкоде. Могуће је да се створио привид о некаквом политичком договору са напредњацима, што апсолутно није тачно. Здрава Србија и

Потребна децентрализација Србије

„Децентрализација је једина шанса за развој Србије, а то, поред осталог, значи успостављање система одговорности јавних функционера и институција. Неспособни кадрови у локалним самоуправама увек се крију иза политичких партија, али ми смо у Чајетини доказали да се само несребичним радом и поштеним односом према јавном послу, грађанима и институцијама могу направити резултати за пример свима“.

Чајетина имају свој пут и програм, а према независним истраживањима рејтинг Здраве Србије расте, што је резултат нашег поштеног рада и односа према грађанима.

Многи указују на превелику урбанизацију самог центра Златибора, па и на урбанистички хаос. Постоји ли начин да се застави таква градња?

- Стално смо истицали и указивали на проблем бесправне или непланске градње. Поједини инвеститори су у Министарству грађевинарства нашли „пролаз“ да граде тако што одступају од грађевинских дозвола, које издаје наша општинска управа. То им је омогућено Законом о озакоњењу за који сам, као једини председник општине у Србији, тражио оцену уставности. То је најкоруптивнији закон и за то мора да одговара Зорана Михајловић. Не може онај ко гради нелегално да има више права од онога ко поштује закон. Такви инвеститору су, користећи намерно остављене „рупе“ у том закону, користили могућности за легализацију.

Да ли локална самоуправа може то да спречи?

- Нисмо могли да се избо-

римо са тим. Нашим плановима је прописан изглед објеката и фасада у планинском стилу, али немамо могућности да то контролишемо. Ми издамо дозволу, у складу са општинским планом, али инвеститори у пројекту прикажу таван, а потом дограде два спрата. Имамо само једног грађевинског инспектора и често смо указивали и на тај проблем, јер он не може да постигне да контролише толику градњу на Златибору. Он нема заштиту, ни асистенцију полиције када изађе на терен, а инвеститори често и прете. Подносили смо кривичне пријаве, али такви инвеститори су осуђивани износима од 40.000 до 100.000 динара, што је стимулативно за бесправну градњу. Не може се нама пребацити одговорност, јер смо захтевали да се промени закон, успоставе јасна правила и да онај ко гради бесправно мора кривично да одговара и да буде кажњен за твором. Очигледно је да овакво стање некоме одговара.

Јавна тајна је да се градњом на Златибору, повремено „перу паре“ стечене криминалом и да се такви „инвеститори“ најчешће не појављују као власни-

ци тих објеката, већ се крију иза других људи. Може ли ту локална самоуправа да реагује?

- Ако неко поднесе захтев за грађевинску дозволу немамо ингеренције да проверавамо порекло његовог новца. Када нам се уплати новац са рачуна неке банке, ваљда би то неко други требало да проверава, а не локална самоуправа. Често помињем Зорану Михајловић, која нас је називала разноразним именима, али она је потпредседница владе и требало би да провери сумње у „прање новца“, а тиме би требало да се баве и друге државне институције. Има инвеститора који се доводе у везу са лицима са друге стране закона, који уплате накнаду општини и чак граде са грађевинском дозволом. Већи проблем су они људи који су блиски власти, који граде бесправно или при градњи одступају од грађевинске дозволе. Обично граде на друга лица, а потом политичким везама све то успевају да „среде“. Највећи проблем су корумпирани политичари који за један мандат зараде десетине милиона евра. Извор корупције је у политици, а политичари који су на сумњив начин дошли до новца најлакше га „оперу“ кроз градњу. То је системски проблем ове државе и требало би да се испита порекло новца, првенствено политичара, а онда бисмо лако решили и остале проблеме. И катастар је такође „рак-рана“, јер такви инвеститори могу те објекте да преведу на друга лица, а да се не види ко је стварни власник.

За крај, Ваша порука о перспективи Чајетине?

- У туристичкој понуди Чајетина је изашла изван националних оквира и позивам инвеститоре да и даље улажу у нашу општину, јер имамо озбиљне развојне планове. Има Чајетина перспективу, као мало која локална самоуправа у Србији. Не бавимо се политичким и другим интригама и подметањима, већ добре резултате постижемо поштеним радом и односом према послу, грађанима и сарадницима.

(Лист „Данас“)

Здрава Србија и Савез за Србију

Ви сте и лидер Здраве Србије, која је међу оснивачима Савеза за Србију и чији је оснивачки скуп одржан у јулу прошле године Златибору. Због чега сте се пасивизирали у том Савезу?

- Најважније је да се створе фер услови за изборе и да се ослободите медији, али и да се створе услови за децентрализацију Србије. Због тога јачамо Здраву Србију као регионалну политичку партију, да бисмо сутра могли да утичемо на то да се коначно Србија децентрализује. Тада би се и видело ко и како ради, добро или лоше за своју општину. С друге стране, лидери који се сада истичу у Савезу су, вероватно, проценили да они могу да направе боље резултате. Ја сам скроман човек и не желим да се намећем. Гледам да урадим оно што је добро за Чајетинце и грађане западне Србије, а ако је то добро за њих, добро је и за Србију - каже Милан Стаматовић.

За путну инфраструктуру и у овој години око 200 милиона динара

Капитални пројекти који се завршавају потпуно ће променити имиџ Чајетине, а у наредној години почиње изградња водовода Сушичко врело и реконструкција фабрике воде на Рибничком језеру, каже Арсен Ђурић

Капитални пројекти које у овој години завршава општина Чајетина, улажући у њих велика средства, ипак неће утицати на општинска улагања у путеве, јавну расвету и друге инфраструктурне пројекте. Новца има довољно и за те намене, потврдио нам је заменик председника општине Чајетина Арсен Ђурић.

По његовим речима, због капиталних пројеката (гондоле, постројења на Златибору, Културног центра, златиборске хале, чајетинске дворане) у првобитном буџету општине за ову годину било је мање новца за друге инфраструктурне пројекте него прошле године. Али тај износ је повећан недавним ребалансом буџета.

– Буџет се пуни боље него што је планирано, због чега је усвојен ребаланс у износу од 250 милиона динара. Тако ће ове године у путну инфраструктуру бити уложено скоро 200 милиона, у јавну расвету око 15 милиона динара и то ће бити равномерно распоређено, како на Златибору и у центру Чајетине тако и у сеоским месним заједницама – напомиње заменик председника општине.

Изградња водовода Сушичко врело

Поред ових улагања, Ђурић најављује да је за наредну годину планиран почетак изградње водовода Сушичко врело, као и реконструкција постојеће фабрике воде на Рибничком језеру. У току је израда документације за изградњу постројења за прераду отпадних вода у Чајетини.

– Таква постројења у наредним годинама градићемо и за Сирогојно и Мачкат, а надам се да ћемо успети да их финансирамо

делом из сопствених средстава, а делом из донација – додаје он.

На питање шта ће општини донети завршетак капиталних пројеката, Арсен Ђурић одговара да ће пројекти попут гондоле, постројења за пречишћавање отпадних вода и реконструкције

спортске хале у Чајетини који ће бити завршени до краја ове године, као и новотворени Културни центар и купљена спортска хала на Златибору, потпуно променити имиџ Чајетине.

– Гондола као нова и јединствена атракција у овом делу

Европе покренуће и нову перспективу у туристичком развоју, привући нове инвеститоре и дати нову димензију будућем развоју целог Златибора, као важног туристичког центра Србије – уверен је наш саговорник.

Културни центар недостајао Златибору

За новоотворено здање Културног центра Ђурић оцењује да је такав објекат недостајао Златибору, јер у зимским и јесећим месецима нису могле да се организују поједине манифестације због недостатка адекватног затвореног простора. У новом објекту, који је изграђен и опремљен по најсавременијим стандардима, осим постојећих и културних дешавања моћи ће да се приређују нови културни и уметнички садржаји који ће додатно афирмисати Златибор, употпунити његову туристичку понуду и побољшати квалитет живота локалног становништва.

– Изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода на Златибору, ранијим решавањем проблема одлагања чврстог отпада, санацијом постојећих депонија и уклањањем дивљих депонија, као и планираном изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода у Чајетини, Сирогојну и Мачкату, Чајетина ће постати еколошка општина.

Ђурић такође наводи да је куповином спортске хале на Златибору, као и реконструкцијом и проширењем хале у Чајетини, уз три фудбалска стадиона која су у власништву општине, заокружена понуда у спортском туризму. Све ће то, како истиче, привући већи број спортских екипа из Србије и света.

Ускоро и аква парк

Арсен Ђурић открива да је неколико инвеститора заинтересовано за изградњу аква парка и да је могуће да током ове или наредне године почне градња. – Постоје инвеститори који су већ купили земљиште од приватних власника и припремају пројектну документацију. Неки су заинтересовани и за општинске парцеле, тако да сам убеђен у то да ће се и та врста садржаја реализовати веома брзо. Због временских прилика на Златибору то би био углавном затворени објекат, који би имао и мањи отворени део – најављује Ђурић.

Подигну се стубови гондоле на траси од Рибнице ка Торнику

„Задовољни смо динамиком којом се одвијају радови, надам се да ћемо се до краја године возити гондолом”, каже Бојана Божанић

Настављени су радови на подизању стубова за златиборску гондолу. Након 17 стубова који су постављени до Рибнице, 11. јула је подигнут стуб број 27 на траси од Рибничког језера ка врху Торника.

Од 36 стубова, колико је предвиђено за златиборску гондолу, до сада их је подигнута половина. Стуб број 27 први је у низу оних који се постављају на траси од Рибнице ка Торнику.

„По завршетку бетонирања и последње стопе креће и подизање преосталих стубова. То ће бити доста атрактивно тако да, у складу са временским условима и временом, месец дана након тих бетонирања завршиће се сви стубови. Крећу и радови на међустаници. Ради се припрема терена поред Рибничког језера и то ће заиста бити једно дивно

место где ће моћи да се направи пауза током вожње гондолом и посматрања Златибора из птичје перспективе. Ми смо одрадили приказ у 3Д форми који приказује вожњу изнад Златибора и заиста, када узмете 3Д наочаре то изгледа верно”, објашњава

Бојана Божанић, директорка ЈП „Голд гондола Златибор”.

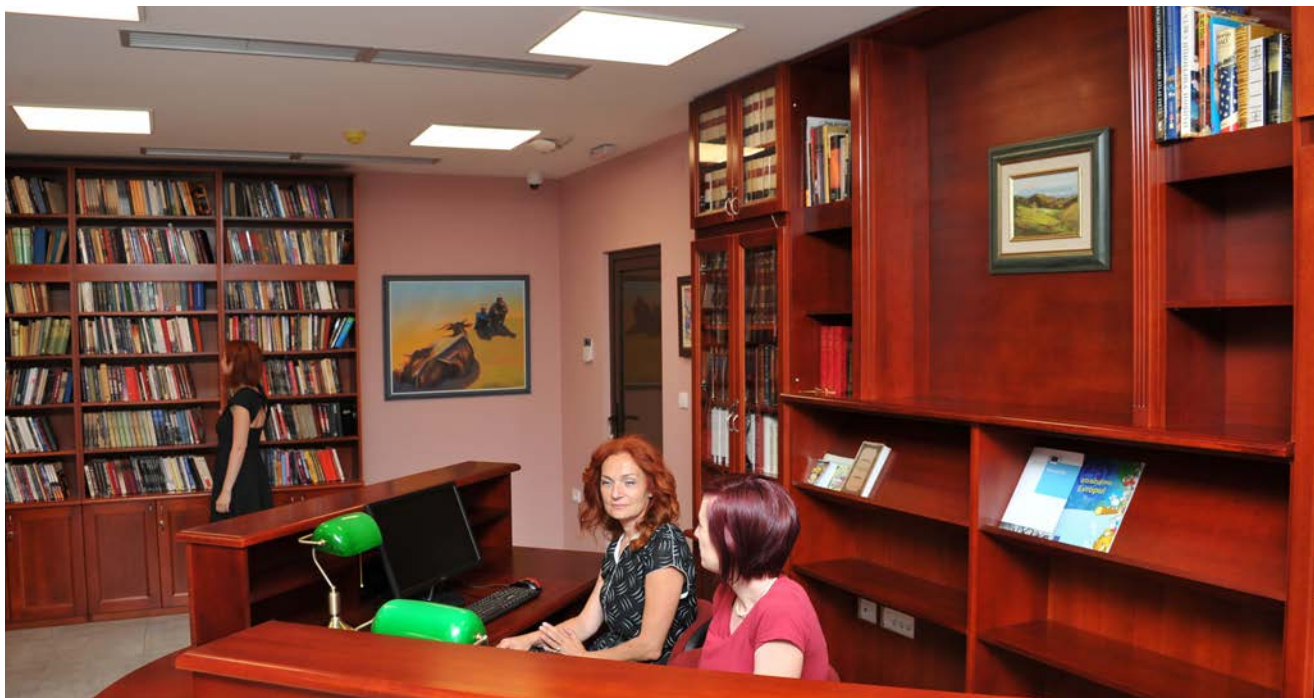
У овом јавном предузећу задовољни су динамиком којом се одвијају радови и надају се да ће временске прилике бити повољне како би се тим темпом наставило.

„Поменула сам предузеће „Јединство”, а ту су и „Амига”, „Хидромонтажа”, „Елкомс” које раде у конзорцијуму и заиста смо задовољни њима до сада. Динамика је испоштована максимално и надам се да ћемо се до краја године возити овом гондолом”, истиче Божанићева.

Подсећања ради, дужина трасе гондоле која ће понети титулу најдуже на свету, износи девет километара. Укупно 36 стубова носиће 55 кабина носивости до 800 килограма. Такође су предвиђена места на и у кабинама, где љубитељи појединих спортова као што су: бициклизам, сноубординг и скијање, могу одложити своје реквизите. Према речима директорке гондоле, разматра се могућност да се у кабини уграде још неки додатни садржаји.

Мирјана Ранковић Луковић

Отварање библиотеке на Златибору пун погодак

„Има доста интересовања, чланови су постали деца, радници и пензионери, свраћају и туристи и наше становништво, распитују се и учлањују”, каже Љиљана Ракић из библиотеке „Љубиша Р. Ћенић”

Огранак библиотеке на Златибору, свечано отворен на Видовдан у склопу новосаграђеног Културног центра, почео је са радом. Постепено расте број чланова међу којима има и локалног становништва и туриста.

Писац за децу Игор Коларов некада је рекао „Свет без библиотеке је једно веома погрешно место”. Тако су и људи из општине Чајетина видели и осетили потребу за библиотеком на туристичкој планини Златибору. Значајним улагањима ове локалне самоуправе и Министарства туризма саграђена је модерна и вишенаменска зграда Културног центра и у њој отворен огранак библиотеке „Љубиша Р. Ћенић”. Неговање писмености и ширење писане речи по златиборским селима развијао је библиотекар Љубиша Ћенић Пујо, по коме ова библиотека и носи име, а који је за своју мисију добио Вукову награду.

„Библиотека на Златибору је почела да ради. Можемо да кажемо да већ има доста интересовања. Чланови су постали деца, радни-

ци и пензионери, како наше становништво тако и туристи свраћају, распитују се и учлањују. Тако да мислим да је пун погодак отварање ове библиотеке на Златибору”, каже Љиљана Ракић из библиотеке „Љубиша Р. Ћенић”.

С обзиром да је онедавно отворена, библиотека располаже фондом од око 3.500 књига. У току даљег рада пратиће се потребе и интересовања читалаца и допуњаваће се фонд актуелним и траженим издањима.

„Што се тиче будућности, трудимо се да изађемо у сусрет и што се тиче и књига а вероватно ће и неких културних дешавања бити у библиотеци на Златибору, јер смо добили заиста леп простор и биће нам драго да га искористимо максимално”, рекла је Љиљана Ракић.

Свим заинтересованим поред књига биће доступна и дневна штампа, коришћење интернета и читаоница у којој ће моћи да уживају у свим садржајима ове библиотеке, која је отворена сваког радног дана од 8 до 14 часова.

Данка Милоновић

Најлепша слика Златибора

Златиборско читалиште свечано је отворено на Видовдан, када библиотека „Љубиша Р. Ћенић“ обележава свој дан. Под кровом новоотвореног Културног центра уређен је леп простор за љубитеље књиге, стилски оплемењен детаљима, у коме ће посетиоци моћи пријатно и садржајно да проводе своје слободно време.

Отварању овог новог храма културе присуствовале су многе званице. По речима председника општине Чајетина Милана Стаматовића, ово је значајан догађај за Златибор и ову општину. – Ми смо у Чајетини имали људе визионаре који су основали ту матичну библиотеку, нама створили могућност да отворимо овде овај огранак и да развијамо своју локалну заједницу – рекао је на отварању председник.

Директорка библиотеке Снежана Ћенић подсетила је да је традиција ове најстарије установе културе у Чајетини дужа од века, а сада је, ево, отворен и огранак на Златибору: – Ако кажу да је библиотека слика једног друштва и града, сигурна сам да ће ова библиотека бити најлепша слика Златибора – напоменула је она.

Познати песник Љубивоје Ршумовић указао је на значај златиборске књижевне мисије Љубише Пуја Ћенића по коме се зове библиотека: – Он ми је био школа, препоручивао ми књиге које треба да читам преко лета. Готово да сам

сигуран да ће ова библиотека бити нека врста школе неким младим писцима који тек стасевају – казао је Ршум.

По речима Гордане Брун, председнице удружења „Школа за опстанак“, библиотеке можда никада нису биле потребније и имале већи значај него данас: – То су светионици културе, нешто што мора да успе у овом времену дигиталног описмењавања, јер је тај доживљај сусрета с књигом нешто најлепше.

На отварању је било и поклона за ново читалиште. Сузана Данилова, директорка библиотеке „Браћа Миладиновици“ из Скопља донела је 40 књига, значајних наслова светске књижевности преведених на македонски језик који ће оплемени књижни фонд и користити македонским туристима током одмора на Златибору. А песник Ршум покљонио је своје четири књиге, одабравши најлепше које је написао и објавио у последње време. **З. В.**

Музеј „Конак“ са 1.200 предмета

Чајетинска библиотека је карактеристична по музејској збирци, по чему се и разликује од осталих библиотека. Давне 1951. године почела је своје прикупљање и све до данас се допуњавала, тако да тренутно броји око 1.200 предмета. Предмети су разврстани у природњачку, нумизматичку, историјску, етнографску и друге збирке. У склопу библиотеке налази се и спомен збирка генерала Крсте Смиљанића, прослављеног војсковође из Првог светског рата. Крста је иначе био родом из Љубиша и спада у ред знаменитих Срба 20. века. Библиотека „Љубиша Р. Ћенић“ покренула је иницијативу за оснивање музеја под називом „Конак“ као самосталне институције, где би сви предмети које поседује били представљени на адекватан начин и презентовани туристима и становништву Чајетине и Златибора. Одлуком Скупштине општине Чајетина музеј је основан. Из библиотеке очекују ће ускоро бити обезбеђен и простор за зграду, као и да ће музеј бити један од репрезентативних примера са Златибора. **Д. М.**

Библиотека у Кривој Реци – сећање на Вању

„Хоћу да овековечим и обележим сећање на покојну кћерку која је настрадала док је била веома мала, а волела је књигу”, каже Милисав Златић, оснивач библиотеке која се отвара у септембру

У Кривој Реци, у засеку Златићи, у септембру ће бити отворена ни више ни мање него – библиотека. Са фондом од око 15.000 књига, ова сеоска кућа књиге биће место где ће се моћи пронаћи многобројни наслови из области науке, белетристике, књижевности за децу, историјске и романсираних биографије, војне и друге

години, један пијани возач. Али какве то везе има са библиотеком која се опрема у Златићима у Кривој Реци?

Фонд од 15.000 књига

„Други праве кафане циглу по циглу, ја сам дошао на идеју, књига по књига па библиотека, па сам кренуо тако. Основни ми је мотив што сам хтео да ове-

отеци није сасвим обликовала, Златић је обогатио своју кућну библиотеку на различите начине: куповином на сајмовима, поклонима, разменом...

„На другом месту поседовања књига налази се вршачка библиотека, јер сам ја њима доста књига доносио које немају, а они мени дају оне које имају и тако је то почело. Ја сам то до-

идеју да направим ову библиотеку”, прича Златић.

Већ у старту библиотека „Вања”, која се ових дана, уз помоћ неколико књижничара из библиотеке „Љубиша Р.Ђенић” из Чајетине припрема за отварање које је предвиђено за септембар, има фонд од око 15 000 књига. За несобичну помоћ коју његовој мисији пружају библиотека, Фото студио Никић и многи добри људи Златић је неизмерно захваљан. А планова за рад будуће библиотеке је много.

Предавања, књиге, курсеви

„Ја имам у плану да овде спроводим одређене активности. Село је богато, велико, па ћу довести предаваче о пчеларству, а након тога имаће књига код мене да читају. Такође, биће и рачунарска курса које ће држати мој унук. Деци од обданишта па док не заврше осми разред биће доступни и књиге и курсеви, а ако им треба нека књига које нема у библиотеци набавићу је за 24 сата! Све због деце!” истиче Милисав Златић.

Милисав Златић, иначе пуковник у пензији, рођени је Криворечанин, али је због службе са породицом живео у Вршцу. Ту је Вања учила школу, али је волела време проведено у очевом селу. Због тога је већ 15 година Милисав, у договору са ОШ „Миливоје Боровић” из Мачката, у знак сећања на Вању књигом награђивао најбоље ученице 4.и 7.разреда. У последњих пар година награђује и дечаке. Поклоњене књиге већ одавно имају печат настајуће библиотеке која поносно носи име једног прерано убраног цвета.

Мирјана Ранковић Луковић

енциклопедије, за свачију душу по нешто. У њој ће потребну литературу сасвим сигурно потражити и ђаци из мачкатске школе са својим издвојеним одељењима у Кривој Реци, Шљивовици и Трипкови.

Ову причу неће бити лако испричати, али је потребно. Владислава Вања Златић била је изузетно талентована девојчица за многе спортове, а одличне резултате показивала је у свим школским предметима. Изнад свега, Вања је волела да чита па не чуди то што је због тога више пута освајала читалачку значку. Да је живот другачије хтео, Вања је могла постати шта год пожели. Томе на пут стао је, у њеној 13.

ковечим и обележим сећање на покојну кћерку која је настрадала у седмом разреду док је била веома мала, а волела је књигу. И ја сам исто тако као дете трчао за књигом”, каже Милисав Златић, оснивач библиотеке.

Док се још замисао о библи-

носио овде и прво сам мислио да то не буде библиотека, него имам један подрумић у кући и ту сам хтео да их слажем, да дајем народу да чита. Када сам видео колико сам књига несвесно скупио, набавио, купио и на гомили ставио, онда сам дошао на

Завршница градње златиборског постројења, ново на Сушици

На Златибору се приводе крају радови на Постројењу за пречишћавање отпадних вода, а припрема се пројектна документација за постројења за Чајетину, Сирогојно и Мачкат. Изградњом ових постројења подземне и друге воде на територији општине Чајетина биле би заштићене од загађивања, што иде у прилог тежњи да се створи еколошки здравије и лепше окружење.

Уз радове на грађевинским објектима златиборског Постројења за пречишћавање отпадних вода, који би требало да буду завршени до краја септембра како би се монтирала опрема чиме би постројење било пуштено у рад, ЈКП „Водовод Златибор“ Чајетина припрема уједно и пројектну документацију за израду таквих постројења за Чајетину, Сирогојно и Мачкат.

– Према студији коју је ради-

ла агенција „Нива“ пре неколико година, локација за ово постројење би требало да буде на Сушици. Та локација би омогућила да се на њега прикључи цело Бранешко Поље, делови Росића, Рајевци, Лојанице, чак и део Мачката који је у сливу Сушице – каже за Златиборске вести Раде Јовановић, директор ЈКП „Во-

дод Златибор“ Чајетина. – Тренутно тражимо донаторе. Вероватно ће и држава помоћи да се што пре ураде та постројења за пречишћавање отпадних вода. Конкурисаћемо и код словеначке владе, а у неким преговорима смо са Владом Шведске која је изразила заинтересованост за пројекте који се тичу

екологије, а нема бољег пројекта за очување животне средине од ових којима се ми бавимо.

Да би се заштитиле површинске и подземне воде „Водовод Златибор“ ће наставити и са ширењем канализационе мреже ка Оку.

– То је плато где се налазе серпентинске стене на којима су воде изузетног квалитета и морамо их сачувати. Јер ако крене градња, а не буде урађен канализациони колектор, онда ће септичким јамама бити угрожене подземне воде.

На овом месту терен је такав да ће морати да се уради систем за препумпавање како би и овај део Златибора био укључен на Постројење за пречишћавање отпадних вода, чиме би била заокружена прича о заштити надземних и подземних вода у овој општини.

Мирјана Ранковић Луковић

„Дино парку“ признање за популарност

„Дино парк“ на Златибору је добитник још једног признања, а то је „Најпопуларнија дестинација за децу и породицу у 2018. години“. Признање је уручено на Краљевском Оскару популарности у оквиру међународног карневала у Врњачкој Бањи где се традиционално награђују истакнути привредници, туристичке дестинације и популарне јавне личности.

Недавно је „Дино парк“ на Златибору прославио свој други рођендан. Током тог времена кроз њега је прошло око 400.000 посетилаца и 90.000 деце у организованим ђачким екскурзијама, што довољно говори о томе колико је парк својим атракцијама обогатио туристичку понуду ове планине.

За свој рад, „Дино парк“ је добио мноштво захвалница и награда.

„Ми смо поносни на те награде, али оно на шта смо више поносни јесу многобројне захвалнице. Имамо их преко 50 у овој

години, а то су дечјом или родитељском руком исписане захвалнице из 15 болница које смо успели да обиђемо у овој години. Све је то од деце која су се налазила на лечењу. Наш циљ је био да свако дечје одељење, сва-

ка соба у дечјој болници има телевизор. Желимо да деца што краће буду у болници, а да им што брже прођу ти дани“, истакла је овом приликом Славица Марић, пи-ар „Дино парка“.

У својој хуманитарној мисији „Дино парк“ је посетио 17 градова и угостио децу из социјално угрожених категорија. Овога лета својим новим садржајима побудиће још већу пажњу не само деце, већ и одраслих.

М. Р. А.

„ Кроз златиборски „Дино парк“ за две године рада прошло око 400.000 посетилаца и 90.000 деце у организованим ђачким екскурзијама “

Победа Ивана Јовановића на златиборском сабору трубача

„Не може преко ноћи ништа велико да се оствари. Време, рад и вежба – то је кључ успеха”, каже победник 46. сабора

Одлуком стручног жирија, награда Прва труба 46. Сабора трубача западне Србије на Златибору (предтакмичења за Гучу) припала је Ивану Јовановићу из Ужича који је са својим оркестром освојио још две награде на овом такмичењу. За Гучу су се, поред Јовановићевог, пласирала још три оркестра: Марка Глигоријевића, Београдски трубачки оркестар и оркестар Игора Митрића. Од титуле „мајстор трубе” Ивана Јовановића дели још само једна награда, за коју се нада да ће је заслужити на предстојећем такмичењу у Гучи.

О овогодишњем сабору трубача на Златибору, где је Иванов оркестар одсвирао нумере „Милицу Стојан волео” и „Радово коло” и освојио три награде: за најбољи оркестар, најизворније музицирање и награду жирија публике и новинара за најбољег трубача, Јовановић каже:

„Ова година је била посебна за нас, јер смо добили три награде највредније на овом сабору. Пресрећан сам! Још сам под утиском...”

Овај млади човек се такмичи преко 15 година и за свој труд и умеће последњих година убира награде. За одлазак у Гучу каже да ће наставити да вежбају до самог одласка и очекује добар резултат.

О појави да се последњих неколико година за златиборски сабор пријављује мање оркестара, мисли да је у питању можда нестрпљење да се брзо дође до награда.

„Никад се не зна када може да се добије награда. Ја се такмичим 15

Владимир Живановић и Иван Јовановић

година и свачије време некад дође ако се труди и ради на томе. Не може преко ноћи ништа велико да се оствари. Време, рад и вежба – то је кључ успеха.”

Меморијална награда „Мићо Петровић” за најбољег трубача ове године је припала Марку Глигоријевићу чиме је потврдио прошлогодишњи успех и титулу. Награда за најбоље одсвирану песму је припала оркестру Игора Митрића из Сирогојна за песму „Калуђеру мој”, док је награда за најбоље коло припала „Београдском трубачком оркестру” за нумеру „Матушићево коло”.

Што се тиче појединачних награда, за најбољег бубњара је проглашен Марко Крстић (Београдски трубачки оркестар), за најбољег басисту Вујадин Лазаревић (оркестар Игора Митрића), за најбољег тенористу Горан

Поповић (оркестар Марка Глигоријевића).

За Драгачевски сабор трубача су се овом приликом пласирали оркестри Ивана Јовановића, Марка Глигоријевића, Београдски трубачки оркестар и оркестар Игора Митрића.

Председник стручног жирија Драгослав Станисављевић, иначе прва труба „Биг бенда” РТС-а, по завршетку такмичења изјавио је за медије да је предтакмичење било успешно, да организатори заслужују све похвале и да жири сваке године има све тежи задатак, јер оркестри све боље свирају, а да, нажалост нема довољно награда да би се сви наградили.

„Није било много недоумица, јер категорије су врло јасне и све се искристалише током слушања ко је виђен за награду”, истакао је Станисављевић.

Директор СЦ Чајетина Никола Смиљанић је истакао да је био прави потез враћање на старо место саборовања, на Краљев трг, и да је то јединствена прилика да велики број људи види и чује трубачке окрестре, што је и за њих саме одлична реклама: „Ови оркестри који су се такмичили овде су изузетно квалитетни, међу најбољим у Србији, што мислим да ће Гуча и показати”.

О организацији сабора и учесници и жири су имали само речи хвале, а и реакције публике говориле су у прилог томе. Ипак, остала је мала горка кап због тога што се приметно последњих неколико година за златиборски сабор пријављује мање оркестара.

„Онога тренутка када се у Гучи оствари то мајсторско писмо оркестри се повлаче, а стицајем околности морају и да се економски позиционирају, да, народски речено, наплате сво то знање и квалитет. А мења се и време, дувачки инструменти стагнирају свуда. И у свим градовима у музичким школама има све мање дувачких инструмената, што се рефлектује и на наш етнос и на наше оркестре који свирају традиционалну музику”, рекао је Станисављевић.

И овогодишњи Сабор трубача западне Србије организовао је Спортски центар Чајетина под покровитељством општине Чајетина, уз подршку Туристичке организације Златибор и многобројних спонзора.

Мирјана Ранковић Луковић

Петровдан леп дан у Сирогојну

Литургија у цркви, петровдански обичаји у Музеју „Старо село“, дефиле матураната и учесника, богат програм с концертом Снежане Ђуришић

Одвајкада се српски народ окупљао око својих храмова и богомоља, углавном у време црквених празника или неких већих догађаја. Главни део сабора је Света архијерејска литургија која у црквама окупља велики број верника ради заједничке молитве и других црквених обреда.

Традиција саборовања и вашара одржала се и до данас, тако да се у Сирогојну сваке године на Петровдан 12. јула прославља црквени и народни празник посвећен Св. апостолима Петру и Павлу. То је и слава цркве испред које се одржава и пригодан културно-уметнички програм у организацији Месне заједнице Сирогојно.

Програм је почео у јутарњим часовима Светом архијерејском литургијом у цркви Св. апостола Петра и Павла. Затим је у Музеју на отвореном „Старо село“ уследила реконструкција обичаја везаних за Петровдан, прављењем венаца од петровског цвећа којима се ките привредни и стамбени објекти у сеоским домаћинствима као заштита од атмосферских неприлика и разних болести. Поподневни програм започео је дефилеом матураната и учесника програма од библиотеке до цркве, где се и одржао културно-уметнички програм. На самом почетку програма присутнима се обратио старешина храма јереј Бојан Сујић.

„У години у којој прослављамо стогодишњицу од ослобођења 1919. заиста, браћо и сестре, то заједничарење и та жртва коју треба једни за друге да поднесемо, а које нам Бог даје, треба

да буде и у икони наших предака којима није било тешко да оду чак до Солунског фронта и да се боре за нас и за наше претке. И да данас ми овде у Сирогојну испред храма Св. апостола Петра и Павла слободно и на свом језику, са својом културом исповедамо и проповедамо име Божије, имена Светих апостола и љубав Божију према свима нама“.

Програм су отворили чланови КУД-а „Златибор“ из Чајетине који су се представили са две кореографије, кореографа Николе Секулића. Гошћа програма била је и Мирјана Ранковић Луковић, завичајни песник и писац која је својим новим стиховима учинила да овај дан буде још лепши.

*Пејровдане, Пејровдане, леи гане,
пејровац се у коси зайлео.
Чуј ти шајну: мој се драи
у шебе заклео:
да ће доћи да ме проси,
њејова ћу зајек бићи,
око мене, као венчић,
живошћ ће овииш!
Пејровдане, свети гане,
навијај за мене!
Да те славим, да те чувам
као усјомене!*

Учесници ове свечаности били су и трубачки оркестар Игора Митрића, мали гуслар Вукашин Станић и ученици основне школе из Сирогојна. Вечерњи програм почео је концертом Елизабете Бети која је на фестивалу у Врњачкој Бањи добила награду за најбољу певачицу дијаспоре, а главни догађај вечери био је солистички концерт естрадне уметнице Снежане Ђуришић.

Организатор манифестације била је Месна заједница Сирогојно уз подршку општине Чајетина, ТО Златибор, СЦ Чајетина, Музеја „Старо село“, „Златиборског еко агара“ и ТО Сирогојно.

Мирослав Весовић

Чаролија воде у Гостиљу

Уврелим данима свима прија свежина водопада у златиборском селу Гостиљу, које и овог лета у великом броју посећују домаћи и страни туристи. Привлачи их лепота овог 22 метра високог водопада на речици Врело, испод кога је још 15 мањих слапова. Поред тих атракција води уређено шеталиште са дрвеним мостићима, клупама, видиковцима, све до ушћа Врела у реку Катušницу.

Природа је овде очувана и шумовита, а на водопаду се вода, уз снажан хук, са висине стропштава ка тлу. Многи фотографису ову природну атракцију какве нема надалеко. Низводно су слапови мањи, с тим што се сунчева светлост до њих једва про-

бија кроз густо дрвеће, па се боја речне воде прелива у нијансама.

Цео овај простор, као и пространи улазни парк, Гостиљци су у сарадњи са општином Чајети-

обновљена воденица поточара, остаци старе хидроцентрале и неколико сеоских воденица. Даљим током, испод самог водопада, река гради низ вирова

Цео овај простор, као и пространи улазни парк, Гостиљци су у сарадњи са општином Чајетина уредили с пажњом, на понос златиборског туризма

на уредили с пажњом, на понос златиборског туризма. На табели постављеној код улаза пише да је водопад посебна атракција села, те да се у његовим вировима, према легенди, купају виле: „На реци Врело налази се

и мањих водопада на наслагама бигра, после којих се улива у реку Катušницу”.

А чаролију воде у Гостиљу допуњује и велики базен на отвореном (35 са 15 метара) напуњен чистом изворском пијаћом во-

дом. Крај њега су лежаљке и сунцобрани, идеално је место за љубитеље купања. У селу су и друге занимљивости намењене гостима: рибњаци пастрмке, терени за параглајдере и планинаре, лепа излетишта, уређена родна кућа Димитрија Туцовића, туристичка домаћинства, коначиште с рестораном...

Зато је све више и посетилаца, последњих сезона преко 30.000 годишње. Мирослав Туцовић, председник Туристичког удружења Гостиље, каже да су се за ово лето добро припремили, лепо је кренуло што се тиче броја гостију и то може бити наговештај можда и рекордне туристичке посете водопаду и Гостиљу.

Туристи из Кине све бројнији на Златибору

Расте и број гостију из Хрватске, Македоније. – Програм Културног лета за све укусе

Већ традиционално, на Златибору највише бораве гости из Београда, Новог Сада, Суботице као и из других већих градова Србије, а судећи према подацима ТО Златибор, значајно је то што се на задовољавајућем нивоу одржава и број туриста из Републике Српске, БиХ, Црне Горе. Такође, у последње време све је више гостију из Кине. За све њих, као и за домаће становништво, Туристичка организација је припремила занимљив културно-уметнички програм током целог лета.

У јуну ове године, према подацима ТО Златибор, на овој планини регистровано је око 2.200 држављана Кине који су део свог

одмора провели на Златибору обилазећи занимљиве локалитете (Музеј на отвореном „Старо село“ Сирогојно, Стопића пећину и друге). До краја године, према најавама, број гостију из ове да-

леке земље досећи ће цифру од око 12 000.

„Изузетан број, с обзиром да рецимо, претпрошле године скоро да није било регистрованих Кинеза, а сад их има баш пуно.

Расте број гостију и из Хрватске, Македоније, полако се та некадашња тржишта враћају на Златибор, тако да око 30 одсто посета чине држављани других земаља. Доста гостију иде на микролокалитете у нашој околини, излетишта сва раде скоро целе године, од Кокиног Брода па до манастира Рача, Сирогојна, Стопића пећине... Примера ради, Стопића пећина је у прошлој години забележила 81 хиљаду посета. А пре седам-осам година било је негде од 25 до 27 хиљада посета и ми смо тада били изузетно задовољни мислећи да је то импресивна бројка“, истиче Јован Павловић из ТО Златибор.

Културно лето почело је атрактивном сеоском манифестацијом „Петровдански дани“ која се одвија делимично у Музеју „Старо село“, а делом пред црквом Светих апостола Петра и Павла. Већи део Културног лета одвија се на Краљевом тргу: 13. јула се у срцу Златибора представио град Требиње, а одржан је и концерт „Ветерана Златибора“. Све је настављено концертом групе „Ван Гог“, стенд ап наступом Неше Брициса, традиционалним Сабором трубача, концертом Дејана Матића и Кумановских тамбураша, представама за децу, концертом женске певачке групе „Огрлица од бисера“, док је 30. јул тренинг дан „Активна Србија“ и концерт групе „Др Иги“.

У августу ће доста програма бити измештено на друге локалитете: у Гостиље где ће се организовати „Илиндански сусрети“, у Љубиш у којем се славе „Дани пастрмке“, у Чајетини ће се дружити гости и домаћини на Летњем уличном ерском кабареу, у Трнави се већ традиционално окупљају сликари, на Тић пољу музичари, у Рожанству народни певачи....

Мирјана Ранковић Луковић

Програм Културног лета на Златибору за август

01. август	Турнир у баскету 3x3 - Краљев трг, Златибор
02. август	Илиндански спортски сусрети - Гостиље, целодневни програм
03. август	Дани пастрмке - Љубиш, целодневни програм
03. август	Ерски кабаре - Чајетина, плато испред библиотеке „Љубиша Р. Ђенић“, 20 часова
03. август	6. Салон вина - хотел „Златибор Мона“, 17 часова
04. август	Ерски кабаре - Краљев трг Златибор, 20 часова
05. август	Концерт Иване Петерс - Краљев трг Златибор, 20 часова
07. август	Концерт Данице Крстић - Краљев трг Златибор, 20 часова
07. - 11. август	Ликовна колонија „Трнава 2019“ - Трнава, целодневни програм
08. август	Представа за децу „Овца Роза“ - Краљев трг Златибор, 18 часова
09. - 11. август	Музички фестивал „Хилз ап“ - Тић поље, Златибор
12. август	Концерт Андреане Чекић - Краљев трг Златибор, 20 часова
16. и 17. август	Међународни фестивал дечјег фолклора „Лицидерско срце“ - Краљев трг Златибор
18. и 19. август	Сабор изворне народне песме „Без извора нема воде“ - Рожанство, целодневни програм
20. август	концерт Џенана Лончаревића - Краљев трг Златибор, 20 часова
22. август	Концерт Николе Николића - Краљев трг Златибор, 20 часова

Педесетих година у самом центру Шљивовице, у Саиновини, имао је Благоје Станић своју кафану која је опслуживала мештанице целог села. Предност је била и аутобуска линија на старом путу за Биоску и Кремна. Путници су волели да сврате код Благоја и да се окрепе од пута, али и да нешто презалогате. Благоје је увек имао да послужи добру домаћу ракију, а у пекари су се пекала јагњад. Често су људи долазили да узму започиње „за успут“ и наставе даље... То су били

У ресторану „Пега“ јагњетина за сладокусце

Познату кафану у Шљивовици поред магистрале посећују домаћи и страни гости, међу којима Јапанци, Кинези, Руси, па и Американци

почеци угоститељства породице Станић. Његов син Остоја није хтео да се бави угоститељством. Он је био миран човек, није ни алкохол волео. Следећа генерација је Предраг, кога су од милоште звали Пега. Он наставља дедину традицију и 1985. године отвара кафану којој даје име „Пега“. Кафана се налази на одличном месту, поред саме магистрале Београд-Сарајево, што умногоме доприноси добром пословању кафане.

Посећују нас фини гости

– Нашу кафану посећују како домаћи гости тако и многобројни туристи, међу којима има и доста странаца: Јапанаца, Кинеза, Руса, па и Американаца. То су културни гости и нису много захтевни – прича нам Остоја који после оца Предрага наставља да води ову кафану.

Странци углавном посећују Мокру Гору или настављају пут

Биљана Станић

Млађен Миловић

за Босну. Кафана ради од 6 сати изјутра до 23 часа увече, а некад и дуже, све до када има гостију.

– Често нам сврате аутобуси пуни туриста и морамо све да их услужимо, без обзира колико их има. У таквим тренуцима сви радимо, ако треба и по више послова одједном. Сваки конобар поред свог посла зна и да испече јагње и да сервира печење. Тре-

ба знати услужити госта, поготово кад је печење у питању. Неко хоће посебно ребра, неко посебно бут, а да притом није масно. Мора да се купи дебело јагње, са мршавим не можеш ништа – објашњава Остоја.

Кафана нуди широк асортиман домаће кухиње. Поред врхунског јагњећег печења по коме је кафана позната, у понуди се може наћи и телећа и јагњећа чорба, све са роштиља (на ђумур), домаћа пастрмка из Шљивовице, све салате, домаћи сир и кајмак, као и домаћа воловска пршута.

– Имам пекару на дрва која пече само лепиње. Ту печемо и комплет лепињу која се умногоме разликује од осталих, управо због пећи на дрва, домаћег кај-

мака и домаћих јаја. Код нас је све домаће. Што се тиче јагњад, купујем их на подручју Златибора и Таре, искључиво домаће расе, „праменке“ и „сјеничке“ овце. Сматрам да је то најбоља раса за печење на ражњу.

У плану градња хотела

Од посланица овде су у понуди домаће баклаве, палачинке и сладолед. Гости обично након доброг јела воле да поједу и нешто слатко, деси се да наруче и „за понети“.

– Кад је гост задовољан и ја сам задовољан. Најважније је да гост буде квалитетно услужен и то нам је најбоља реклама. Јер ко једном дође, опет се враћа.

У ресторану „Пега“ ради се много. Остоја малтене и не излази из кафане, сем кад оде кући да се одмори. Помаже му његова супруга Биљана, иначе Јабланичанка, која вредно обавља све послове као и њен супруг. Овде нема лаког посла, сви раде све.

Остоја планира да уз кафану направи и неки мањи хотелчић, где би се бавио сеоским туризмом. Сматра да ће тако да употпуни понуду, где ће гости имати пун пансион. За сада је задовољан постојећим, а остало о том-потом. Остоја нигде не жури.

Мирислав Весовић

Поред јагњећег печења нуди се и широк асортиман домаће кухиње

Црква Преображења Господњег бисер Златибора

Посебност храма су два параклиса и преображењски крст са четири слова „С”. – Грк, српски зет, осликава златиборску цркву

Црква на Златибору, посвећена Преображењу Господњем, једно је велелепно здање, сазидано љубављу и вољом неимара овога краја, а сама чини бисер овог места и сија нестварном лепотом. У њој саслужују два свештеника: старшина храма јереј Ненад Ивановић и протојереј Давид Селаковић. Нешто више о цркви рекао нам је старшина храма јереј Ненад Ивановић:

– Црква Преображења Господњег на Златибору је међу 20 највећих цркава у Републици Србији. У самој основи она покрива површину 850 квадратних метара. Пројекат за цркву израдили су професори са Архитектонског факултета у Београду, њих тројица, давне 1993. године. Здање је замишљено да споји традиционално и модерно. Када приђете цркви Преображења Господњег замислите се пред њом и кажете: „Да ли оваква црква још негде постоји”. Изграђена је у духу српске средњовековне архитектуре, као наследница чувене византијске културе. Она је тробродна грађевина која са попречним бродом прави крст издуженог типа, висока је преко 25 метара.

Крстионица од мермера

Црква је у потпуности обложена мермерним плочама и оно што представља раритет ове цркве јесу и два мања параклиса. То је одлика српских саборних средњовековних храмова и њихова намена је да се у њима служи када су мањи празници и када је мало хладније време. Параклиси су посвећени старозаветним пророчима Боговидцу Мојсеју и Пророку Илији. Оно што представља још једну посебност ове цркве јесте преображењски крст који има четири слова „С” који су окренути

једни према другим и она чувена крилатица „Само слога Србина спасава” на нашем Преображењском храму добила је свој потпуни израз – истиче старшина Ненад.

У првом делу цркве са леве стране налази се крстионица која је архитектонски „испоштвана”. С обзиром да је крштење прва света тајна и представља обред у којој човек постаје члан цркве. Крстионица је изграђена на улазу у цркву. На тај начин ритам човековог кретања и напредовања у животу цркве (у кретању ка Христу) архитектонски

је овај храм посвећен. У овом параклису, све до великог освећења храма 2013. године, служене су свете литургије. Данас овај параклис служи за исповест где људи долазе да пред свештеником и Богом окажу своје грехе.

Осликавање храма у току

Протојереј Давид Селаковић рекао је следеће:

– Ми се данас трудимо да завршимо цркву и да она буде лепша него што јесте. Чујем коментаре од људи да је ово један од најлепших храмова и заиста

је исправна. Овде се не крштавају само људи из овог краја већ из читаве Србије, из читавог света. Крстионица је направљена од мермера и намењена је првенствено крштавању деце, где свештеник може испоштовати древну праксу крштења, где може погрузити дете и крстити га у име Оца и Сина и Светог Духа. Амин.

Десни параклис цркве посвећен је Светом пророку Боговидцу Мојсеју и то не без разлога, већ зато што је Пророк Мојсеј поред Пророка Илије и апостола Петра, Јована и Јакова учествовао у догађају и празнику коме

верујем да јесте. Храм је рађен 20 година, темељи су освештани 1993. године, а 2013. године преосвећени владика Јован Шумадијски, тада администратор жички, освештао је храм. Велики број мештана долази у храм, а поред њих и велики број туриста свакодневно посећује нашу цркву и ми се трудимо да и њима удовољимо.

Црква се осликава. До сада је осликана олтарска апсида, коју је иконописао академски сликар из Новог Сада проф. Видоје Туцовић. Прошле године је осликана централна купола храма, коју је осликао академски

сликар Константинос Стергију из Атине. Тренутно је у току осликавање поткуполног дела централног брода цркве. Очекује се да се радови окончају до краја месеца јула текуће године, када ће бити потписан нови уговор за осликавање преосталих неосликаних површина.

Мајстор који је задужен за улепшавање Преображењског храма на Златибору је Грк Константинос Тергију, иначе српски зет који већ 23 године живи и ради у нашој земљи. У разговору похвалио је услове за рад, као и сам простор.

У оквиру црквеног комплекса налази се и продавница са богатим асортиманом црквених артикала: икона, кандила, књига, бројаница и свега осталог што је неопходно за један хришћански дом. Одмах поред је и горионик за паљење свећа који је у потпуности осликан са представама догађаја из Христовог живота. Уз то, комплекс је употпуњен парохијским домом у оквиру кога се налазе станови за свештенство, црквена библиотека, салон за пријем и сала намењена културним дешавањима у оквиру цркве.

Мирослав Весовић

„Бубијада“ на Златибору

Занимљиво окупљање љубитеља популарног олдтајмера у златиборском ауто-кампу. – „Бубе“ нису страст, већ болест за коју још нема лека, каже Примож Уран Шесто издање смотре љубитеља Фолксвагенове „бубе“ на простору златиборског ауто-кампа и ове године је окупило људе из читавог региона, али и из делова источне и северне Европе. Скуп су организовали Туристичка организација Златибор и „Буба клуб Србије“.

Међу возилима која су била смештена у Ауто-кампу нашле су се „бубе“ са преко 40 година старости, а једна од њих, коју је довео Примож Уран (у свету аутомобилизма познатији као Blue Keeper), ове године навршиће пола века постојања. Овај Словенац који живи у Аустрији већ више од две деценије аутомобилом обилази Европу, о чему је и приредио монографију објављену на три језика: словеначком, немачком и италијанском.

– Већ неколико пута сам долазио овде, на дружење са пријатељима из читаве бивше Југославије. Овај ауто имам 12 година, а већ око 22 године крстарим Европом. Тешко је то објаснити... „Бубе“ нису страст, већ болест, за коју тренутно још нема лека. Покушавамо да се „лечимо“ пивом и ракијом, али не полази нам за руком. У ствари, ми ни не желимо да се излечимо.

Стојану Влачићу из Бијелине тешко је да објасни своју везаност за „бубу“. – Мој аутомобил је стар 43 године, а у мом власништву је 12 година. Од тога сам пет година потрошио у његову оправку, али ми није жао ни времена ни новца који сам уложио. Све је то љубав према „бубама“. Ја је никад не терам у гаражу покислу, мокру... Штавише, сматрам је чланом породице – каже Стојан који је трећи пут посетио златиборску „Бубијаду“, додајући да у месецима паузе увек с нестрпљењем очекује нова окупљања љубитеља „бубе“.

Већи број „буба“ виђених овде на Златибору произведене су седамдесетих година, у деценији када је кренуо својерсни пад Фолксвагеновог аута, који се суочио са јаком конкуренцијом европских, али пре свега јапанских произвођача. Такође, раст немачке економије проузроковао је и раст цена самог аутомобила. Тих година је продаја у Северној Америци била и даље веома успешна, са скоро пола милиона продатих аутомобила годишње. Последња „буба“ стандардног типа произведена је почетком овог века, у Мексику.

–Моју „бубу“ је купио још мој деда, 1972. године. После га је возио мој отац, а сада ја.

Веома сам везан за овај ауто, иако сам возио и неке друге. „Бубу“ последњих неколико година користим као једино возило. Нема ту неке претеране удобности, али то је просто начин живота – каже Домагој Циндрић из Петриње, трећа генерација своје породице која користи исту „бубу“.

Владимир из Битоља први пут је на златиборској „Бубијади“. Аутомобил који је 1973. годиште у свом власништву има од прошле године. – Прошли смо 620 километара у једном правцу, без проблема. Укупно сам трећи власник овог аутомобила. Осим неких козметичких промена на ауту, све је стандардно. Мотор је можда нешто слабији према модерним стандардима, али смо толику километражу прешли без проблема, а верујем да можемо прећи још макар десет пута толико.

У свом матичном поднебљу овај олдтајмер се и даље веома добро котира, о чему сведочи и Примож Уран, популарни Blue Keeper:

–Има сличних сусрета и у германском свету, али ти скупови су другачији него на Балкану. У Немачкој и у Аустрији трају један, највише два дана и више су то музејске изложбе старих аутомобила. На простору бивше Југославије, као и у Румунији и у Бугарској, скупови трају два-три дана и то су више сусрети пријатеља, с акцентом на дружењу.

3. В.

„Буба“ надмоћна у односу на конкуренте

На шестој „Бубијади“ на Златибору било је преко 70 „буба“ разних изгледа, боја и величина, са више од 150 чланова посада. Из свих република бивше СФРЈ, као и из Аустрије, Мађарске... Била је то садржајна изложба популарног олдтаймера у прелепом амбијенту уређеног златиборског ауто-кампа, којој су, поред власника „буба“, присуствовали и многи знатижељници, туристи који се одмарају на Златибору.

А према познатим подацима о овом возилу, „буба“ је у својој стандардној варијанти произвођена од 1938. до 2003. године и сматра се најдугевицијим аутомобилом

у смислу истрајавања на првобитном дизајну. Иницијативу за масовну производњу „аута за народ“ покренуо је Адолф Хитлер, желећи да становништву обезбеди јефтин и једноставан аутомобил. Дизајнирана је према нацртима Аустријанца Беле Барењија, иако се званично његовим творцем сматра Фердинанд Порше. Прву масовнију производњу доживео је тек после Другог светског рата. На избору за „Аутомобил века“ 1999. године заузео је четврто место.

Фабриком „Фолксваген“ после Другог светског рата управљали су Британци и било је предвиђено да се она

у потпуности пресели на Острво. Али, ниједан тамошњи произвођач није био заинтересован за то, правдајући одлуку тиме да је „ауто непривлачан просечном купцу“ или да производња „не би била комерцијално оправдана“. Фабрика опстаје и производи ауте за британску армију. Временом, „буба“ је постала надмоћна у односу на конкуренте, а постаје поготово популарна у САД. Почетком седамдесетих година прошлог века „буба“ је прешла 15 милиона произведених модела, збацивши са трона дотадашњег рекордера „форд Т“. Већ до краја 1973. године било је више од 16 милиона произведених „буба“. З.В.

Слободан Качар: Златибор је земаљски рај

„Одушевљен сам како је прелеп амбијент, долазићу и с фамилијом на ову прелепу планину“, каже некадашњи прослављени боксер који је освојио златну медаљу на Олимпијади 1980. године

Један од најбољих српских боксера, освајач олимпијског злата и професионални првак света Слободан Качар боравио је у „Чиготи“ на Златибору у оквиру програма „Олимпијско срце“ за истакнуте спортисте старије од 65 година.

Једно од највећих имена српског спорта Слободан Качар у пензионерским данима пријатно се осећа на Златибору. Са некадашњим веслачем Милорадом Стануловим зна се из активних спортских дана када су били међу физички најспремнији спортиста Југославије, а овде су време проводили заједнички шетајући Златибором.

„Ово је земаљски рај. Одушевљен сам како је прелеп амбијент. Још ћу долазити и убудуће са фамилијом на

ову прелепу планину“, каже Качар, који се за бокс као дечак заинтересовао уз старијег брата Тадију. Па је у родној Перућици почео развој најпознатије и најуспешније боксерске браће који се

„*Богаћа спортивска каријера њуна је оних лепших сећања која су освежена током програма „Олимпијско срце“ у „Чиготи“ на Златибору*“

наставио и пресељењем у Нови Сад.

Узори су им били Мате Парлов и Мухамед Али, тада Касијус Клеј, због ког су пешачили да би гледали преносе мечева, а Слободан је касније и упознао свог идола.

На Олимпијским играма у

Москви 1980. године Слободан Качар, уз помоћ свог брата, долази до златне медаље у веома јакој конкуренцији после четири борбе. Након врхунца аматерске каријере најбољи спортиста Југосла-

вије за 1980. годину остварио се и у професионалном боксу где је у 24 меча остварио 22 победе, а осам година и четири месеца није био поражен. Радећи са Анђелом Дандијем, једним од најчувенијих светских тренера, долази до титуле првака света и постаје 15.

светски шампион којег је Данди водио, укључујући и Мухамед Алија.

У начину како Качар говори могу се видети последице и терет боксерске каријере, али као прави шампион томе не придаје значај:

„Има других боксера који су имали теже мечеве него ја па немају никакве последице, тако да је то све релативна ствар, како кога задеси“, објашњава он.

По завршетку активне каријере, Качар је живео и у Америци, био је тренер, а потом и председник Боксерског савеза Србије, за шта га не вежу лепе успомене. Ипак, богата спортска каријера пуна је оних лепших сећања која су освежена током програма „Олимпијско срце“ на Златибору.

З. В.

Угоститељско-туристичка школа у Чајетини испунила уписни план

Први круг уписа ученика за нову школску годину у гимназијама и средњим стручним школама завршен је 9. јула. Средња Угоститељско туристичка школа у Чајетини има још 15 слободних места за смер комерцијалиста. Без обзира на то, једина средња школа на територији општине Чајетина испунила је план уписа формиравши четири одељења првог разреда за смерове: туристички техничар, кулинарски тех-

ничар, кувари и конобари. Према подацима Министарства просвете, по првој жељи у средње школе уписано је 64,62 одсто, по другој 15,03 одсто, а по трећој жељи седам одсто ученика, односно по једној од прве три жеље уписано је 86,65 одсто ђака. У школској 2018./2019. години осми разред је завршило 69.388 ученика, а број слободних места у гимназијама и средњим стручним школама је 76.239. **З. В.**

Снажни коњи у двопрегу на ивањданској „Штрапаријади“

На Водицама код хотела „Ловац“ одржан је Ивандањски народни вашар и пета „Штрапаријада“, вуча на влаци коњском запрегом Такмичари су се надметали у три категорије: лаки двопрези (до 1.110 кг), средњи (до 1.310 кг) и тешки двопрези (преко 1.300 кг).

Лепо време ишло је у прилог и такмичарима и многобројним посетиоцима пете „Штрапаријаде“. У дисциплини лаки двопрег се надметало 14 коњских парова, а трупац су успела да извуку три пара. Прво место је припало коњима Незира Муратовића који су трупац превукли за два минута и 41 секунду. Друго место су освојила грла Симе Симића Петко и Голуб у времену од четири минута и осам секунди, док су грла Жара Николића била трећа са временом четири минута и 21 секунда.

У категорији средњи двопрег, пар Соко и Јадран Немање Цветића био је први. Коњи Симе Симића Петко и Делија су били други са 46,85 метара. Посебно је била неизвесна борба за треће место. Дуго су ту позицију држали коњи Јована Вуловића (34 метра), затим ју је

презео двопрег Маринка Ђокића са 35,4 метара, да би у поновљеном старту грла Драгана Димитријевића успела да освоје треће место са дужином 42,4 метра.

Пуно узбуђења било је и у такмичењу у тешкој категорији. Прво место у овој категорији освојио је двопрег Џафера Чаркаџића. Друго место је припало двопрегу Незира Муратовића, а као трећи је завршио двопрег Немање Цветића.

Породице Вуловић и Цветић, које организују „Штрапаријаду“, учиниле су све да манифестација буде

на врхунском нивоу и да коњички спорт буде популарнији у Србији. А свакако би, према мишљењима поштовалаца оваквих надметања, требало радити и на томе да овакве манифестације буду брендиране и заштићене. Љубитељи коња и „Штрапаријаде“ већ следећег викенда су могли да виде најјаче коње Србије у Крушевцу, а потом у Лозници (11. август), Жарковцима (18. август) и Попучкама код Ваљева.

„Приметан је већи број посетилаца и такмичара у односу на про-

шлу годину. Ове године услови су идеални и на стази и око стазе. Посебна пажња посвећена је правилма па је ове године укинут контакт са коњима, тако да такмичари више не смеју да ударају коње ни руком, а дозвољено је командовање само повиком. Публика је уживала“, рекао је Станислав Јакица, новинар БН телевизије, водитељ програма на Водицама и један од највећих промотера „Штрапаријаде“.

М. Ранковић Луковић
С. Аслани

ДРУГИ ПИШУ... ПОЛИТИКА

Од Тошине бање и дворца остале зидине

Рожанство – Заклоњена од погледа, у завученој удолини на километар-два од пута Рожанство-Сирогојно недалеко од Стопића пећине, налази се некадашња бања и у њој велика незавршена грађевина са кулама налик дворцу. Избија попут каквог привиђења, у трњу и корову, тај необични бањски комплекс у коме је време одавно стало. Аветињску тишину и усред дана овде ремети само шум оближње речице Приштавице, док пред главном грађевином ове запуштене бање снажан млаз воде (да ли и у ово време лековите) тече из две спојене цеви.

То је Тошина бања или од памтивека бања Вапа, у којој је народ овог златиборског краја вековима тражио лека: да боље види, живце да смири, кожне болести да залечи. А можда би ова вода била свуда чувена да је упорни Тоша Лазовић из Рожанства до краја спровео у дело оно што је седамдесетих овде започео и четврт века градио, желећи да у забити направи бањски комплекс за понос. Али започето није успео да заврши, и мада је велике паре уложио и много тога направио, овде су сада руине и коров.

До заборављене Тошине бање стигли смо пешке поред Приштавице, зараслом стазом (петнаестак минута пешачења) која креће изнад велике озидане флаше приметне поред асфалтног пута испод Рожанства.

Улаз у Тошину бању

Улаз у бању је преко бетонског моста са металном оградом, кроз полукружну зидану капију. Код капије је узидана плоча: „Од 1974. до 1999. године све бањске објекте, новопронађено извориште и пут за производно-корисну задужбину лично градио Тоша Лазовић, рођен у Рожанству 1914. године“.

Има још једна улазна капија, поред другог мостића који се, оронуо, једва држи. На њеном врху крупним словима је исписано: „Извориште лековите воде“, а испод „Производно-корисна задужбина Тоше и Јелке Лазовић“.

Кад се ступи у комплекс прво се примети поменута вишеспратна грађевина попут дворца од црвене фасадне цигле, која је ваљда требало да буде главни смештајни бањски објекат. На њој су куле и терасе, у врху

видни натписи „Тошина бања“, личи на незавршени хотел који унутра ваља опремити. Некад је то било здање које је наслућивало лепу будућност ове бање, данас су запуштене зидине које, неупотребљене, ипак одолевају зубу времена.

Око комплекса су поплочане стазе за шетаче, крај речице је и невелики базен већ сасвим прекривен муљем и жабокречином. Пред главном грађевином приметно је неколико озиданих големих флаша, да гост одмах схвати да га овде чека лековита вода. На једној од њих дословце пише: „Главно, право и древно извориште, бања Вапа, по причама ова вода лечи девет болести и то: кожне болести, као екцеми, ранице, лишајеви, перут у коси, знојење ногу, шугу, пробавне органе и нерве“.

Сада су на тим флашама суве цеви, из њих не тече вода, с тим што који метар испод избија млаз из две шире цеви. Људи у овом крају кажу да је то лековита вода (температура 17 степени, није слана), верују да погодује здрављу, с тим што би њену лековитост сада у овом запуштеном простору свакако ваљало стручно испитати. Кружи у селу прича да у недовршеном бањском комплексу нису решени ни имовински односи.

У тим опустелим руинама случајно смо срели две туристкиње

из Црне Горе, једна рече да се зове Весна Чавор, из Котора је, и да се одмара на Златибору. На интернету је прочитала о лековитости Тошине бање, па са сестричином кренула да се у то увери. Али кад су набасале на запуштено, уплашене да по жежи не искочи шта из високе траве и камењара, само су погледале оронуле бањске зидине и журно се вратиле до аута паркираног поред асфалтног пута.

Наишао је тада и један мештанин, дошао по воду у Тошину бању. То је старији човек Петко Павловић из оближњих Никојевића, још је давних година у ову бању Вапу доводио стару мајку да лечи реуму. Каже да је Тошу Лазовића познавао, сећа се и његових радова на обнову бањског лечилишта:

– Тоша је родом из Рожанства и пре рата је живео у оскудици. Преноси се у народу прича, не знам да ли је тачна, да је млад отишао у Београд и тамо радио код неког Јеврејина. Био вредан и честит, стекао газдино поверење. Кад су Немци у окупацији прогањали Јевреје повели су и тог Тошиног газду. Веле да је он тада Тоши оставио суму новца. Имао је, по тој причи, и услов: ако се жив врати, да му Тоша пола те суме врати. А ако не, онда да Тоша од тога направи нешто за добро народа. И заиста, Лазовић је касније уложио приличан новац да у свом завичају сагради ове бањске објекте. Створио је све ово што се овде и сада види, сећам се да је једно кратко време ову лековиту воду флаширао и продавао. Али старост и смрт су га спречили да започето заврши. После Тошине смрти све ово је запуштено и заборављено. Ипак, понеко и сада овде дође, попије воду, умије се, испере очи, а ја је повремено користим због пробаве. Наравно, воду треба испитати, обавезно и ову стазу уредити – казивао нам је Петко у Тошиној бањи.

(Објавила „Политика“
8. јула 2019.)

Незавршена грађевина налик дворцу у Тошиној бањи

Игре и укуси Требиња пред посетиоцима Златибора

У мају ове године Туристичка организација Златибор се представила у Требињу где су домаћини показали изузетно гостопримство и одличну организацију презентацију најпосећеније планине у Србији. Заузврат, 13. и 14. јула Златиборци су се потрудили да гостима из Требиња учине пријатан боравак у својој средини, уједно упознајући своје суграђане и госте са благодетима „Града сунца“.

„Јако пуно гостију из БиХ, из околине Требиња, долази на Златибор. Нама су то и даље најбројнији инострани туристи тако да смо ове године управо и промоцију нашу базирали на том делу БиХ, да представимо летњу сезону на Златибору. Великом броју гостију који је тренутно овде свакако је интересантна туристичка понуда Требиња, што се већ може видети на почетку ове промоције по великом интересовању које влада међу људима на Краљевом тргу. Могу само да кажем да се надам да ће се ова успешна и дивна сарадња наставити даље“, рекла је овом приликом Невена Чепић из ТО Златибор.

И гости из Требиња исказали су задовољство својом посетом и могућношћу да заинтересоване упознају са лепотама свог краја, али и са неким специфичностима. „Поред класичне туристичке понуде коју нуди ТО града Требиња, ту смо још да представимо и гастрономију где „Херцеговачка кућа“, која послује у склопу Аграрног фонда Требиње, презентује велики број аутохтоних производа посетиоцима. Овде је градско културно-уметничко друштво „Алат Свислајон“ извело одређене игре, чиме презентује културу и обичаје нашег

краја“, истиче Драган Милошевић из ТО Требиња.

Они који су се затекли на Краљевом тргу могли су да уживају у дегустацији херцеговачких производа. „Херцеговачка кућа на Златибору се представља домаћим херцеговачким производима, пре свега винима, сиревима из уља, пршутом, лековитим биљем“, рекла је Драгана Чалак из „Херцеговачке куће“.

Да су се укуси ових производа одлично уклопили са добрим златиборским ваздухом, сложили су се они који су их дегусти-

рали. „Производи су добри, леви, а ја Требиње волим и то је прави српски народ“, каже Мирослав Стевановић који је на Златибор дошао из Врњачке Бање.

„Имао сам прилику и пре да пробам производе и дивни су сви, од сира, пршута, лозе, вина, свега“, признаје Саша Чапрић из Београда.

У вечерњим сатима КУД „Алат Свислајон“ употпунио је слику овог херцеговачког града игром и песмом делећи бину на Краљевом тргу са домаћинима КУД-а „Ветерани Златибор“.

Мирјана Ранковић Луковић

Вече за незаборав с „Кумановским тамбурашима“ на Краљевом тргу

Сјајним певањем, свирком и избором песама вече за незаборав 23. јула приредили су гостима Златибора „Кумановски тамбураши“ на Краљевом тргу. Оркестар врских музичара, који предводи искусни певач Нино Величковић коме се с микрофоном за ову прилику придружила и певачица Сандра Милковска, направио је у топлој вечери одличну атмосферу и одушевио публику. Звучима тамбурице и хармонике ређале су се познате македонске песме („Јовано, Јованке“, „Македонско девојче“, „Стани моме“ и друге), али и наше народне („Ко те има тај те нема“, „Ноћас ми срце пати“, „Иванова корита“, „Имам један живот“...). Окупљени на Краљевом тргу певали су с „Кумановским тамбурашима“ задовољни наступом ових македонских мајстора добре песме. Био је то још један програм по укусу посетилаца у оквиру садржајног Културног лета, које организује општина Чајетина и ТО Златибор.

З. В.

На Златибору пет пута мање алергених полена него у Београду

Златибор је једна од првих туристичких дестинација на којој је успостављено мерење алергених полена. У летњим данима када буја вегетација, карактеришу га ниске вредности алергеног полена, а посебно амброзије. Полен амброзије је један од најјачих познатих алергена који се веома тешко сузбија. Најделотворнији приступ њеном сузбијању укључује механичке, агротехничке и хемијске мере. Полен се везује за загађујуће материје, за чађи у ваздуху и тада је клиничка слика у урбаним, индустријским срединама још тежа за људе који пате од алергија. Микроклима Златибора је специфична са честим кишама које спирају све нечистоће из ваздуха, па и алергени полен.

– Златибор је специфичан по јако малим вредностима алергеног полена амброзије. Од свих 24 колико пратимо, амброзија има 52 протеинске материје у себи и изазива веома бурне реакције код особа које пате од алергија. То је период када највише што медији што суграђани питају каква је то ситуација да се из војвођанских градова, који су црна тачка што се тиче овог корова, преместе и буду мање изложени, јер није свеједно да ли је неко изложен 50-60 дана прекограничним вредностима овог полена или је изложен три-четири, до 10 највише. Успут, није свеједно да ли су те вредности 30 поленових зрна у једном дану

или 800 колико бележи Суботица и још неки градови Војводине, а кажемо да је гранична вредност 15 – каже Мирјана Митровић, координатор мониторинга алергеног полена из Агенције за заштиту животне средине.

Највећа дневна концентрација на Златибору је била 134 поленова зрна, док су те вредности у Београду 630, а у Војводини прелазе и 1.000 поленових зрна. Овакво стање се бележи и преко 90 дана, а на Златибору свега 30. – Из тог разлога су и странци и домаћи гости јако заинтересовани како за Златибор тако и за друге туристичке дестинације, као што су бање које најалост немају мерења али мислим да ће у догледној будућности просто морати туристима такву информацију да пруже – додаје Мирјана Митровић. **Д. М.**

Савети лекара за очување здравља током лета

Почетак јула обележиле су изузетно високе температуре ваздуха, карактеристичне за ово доба године. Њихов, као и утицај климатских промена које их чине теже подношљивим, доприносе могућем погоршању здравственог стања болесника, али и здравих људи. Како би се избегле нежељене последице пожељно је придржавати се препорука лекара. То се нарочито односи на оне који су ових дана, због купљења сена, брања малина или других полских радова били дуже време изложени сунцу.

Најчешће тегобе на које се људи жале током лета су учестале варијације крвног притиска, вртоглавице, тегобе цревног система. Овакве временске прилике представљају својеврстан стрес за организам и узрочник наведених тегоба. Најугроженија су деца, труднице и старији пацијенти, посебно хронични болесници.

„Пре свега мислим на кардиоваскуларне болести, дијабетичаре, али и неуролошке пацијенте. Они већ знају да морају да се придржавају одређених лекарских савета. Међутим, нама већи проблем праве људи који су здрави, а који дужи временски период бораве на сунцу. Приликом излага-

Гордана
Бојовић

Најчешће тегобе на које се људи жале током лета су учестале варијације крвног притиска, вртоглавице, тегобе цревног система

ња превеликој топлоти долази до ширења крвних судова, самим тим до пада притиска. Наш центар за терморегулацију се труди да обори температуру тиме што стимулише лучење зноја. Самим испаравањем зноја са површине тела губимо течност, шире се крвни судови, притисак пада“, каже докторка Гордана Бојовић, начелница Опште службе Дома здравља Чајетина.

Управо због тога што у топлијем летњем периоду долази до пада притиска, терапија треба да

буде коригована, па лекари опонују пацијенте који пате од хипертензије да дођу за савет код свог лекара како би избалансирани терапију. Да би се погоршање здравственог стања спречило потребно је придржавати се савета лекара, нарочито када су хронични болесници у питању.

„Довољно би било да праве паузе на неких два до три сата. Да бораве у hladу, да праве чешће паузе, да узимају што више течности. Када то кажем, мислим на литре течности, а не чашу, и да избегавају

да бораве на отвореном у времену од 11 до 15 сати. Уколико у том периоду баш морају да буду напољу, обавезно да праве што чешће паузе у hladу и да се рехидрирају. Важно је и хранити се лагано и облачити лагану одећу отворених боја, од природних материјала. Уколико је кожа директно изложена сунцу, није прекривена ничим, онда мазати кремама са што већим фактором заштите. Да подсетим, фактор заштите уколико је 50, толико минута сте заштићени. Дакле, после 50 минута, или сат времена, морате се поново намазати. Посебно уколико сте на мору, уколико се квасите, самим тим скидате тај слој креме па се мора обновити обавезно“, додаје докторка Бојовић.

У ово доба године чести су и уједи инсеката и крпеља, што такође може довести до погоршања здравственог стања услед јаких алергијских реакција и других врста компликација које тада могу настати, или алергија на друге врсте алергена присутних у ово доба године. Неопходно је да људи склони алергијама увек са собом носе антихистаминике. Уколико је неко угрожен и у лошем стању, одмах се мора јавити свом изабраном лекару или позвати хитну помоћ.

Драгана Росић

Исцелитељ костоломац у Веланском гају

Радомир Антић са сином Бојаном и ћеркама Иваном и Јеленом успешно спроводи породичну методу намештања кичме и зглобова, која траје преко 150 година

Хаци Радомир Антић је потпуковник у пензији и бави се послом костоломца. Ово је породична традиција стара преко 150 година из околине Дечана. Радио је његов деда, мајка, а касније је и он као дечак учио ову вештину.

Било их је осморо деце и увек су посматрали како је мајка помагала и лечила народ коме је помоћ била потребна. А они, деца ко деца, свађали су се, рвали, па је долазило и до падова и одмах су се жалили: „Мама, боли ме раме“, на шта је она одговарала: „Дођите, сад ће мајка то да истрља“. Управо то трљање рамена, лево, десно, горе, доле, оно се врати у лежиште, а бол одмах нестаје.

Механичари за коштани систем

Радомирови преци су причали да је све у намештању статике зглобова и то је један од услова дуговечности и дугог живота. Деда је увек говорио: „Синко, све иде из главе, кичмене мождине, из коске. Кост је крива за сваку болест која се дешава у човечијем организму“. Као мали дечак дешавало се да Радомир повреди колено. Деда одмах дође, намести колено „под винклу“ и за десет секунди бол нестане. Временом, како је стасавао Радомир наставља традицију предака. Људи су мало зазирали од тога кад им каже да је костоломац. „Како костоломац, ломи коске?“ Морао је Раде да објашњава да он не ломи, већ намешта, па је чак са својим сином Бојаном написао и књигу

„Намештање статике зглобова – матрица дуговечности“.

На самом почетку књиге пише: „Зову нас лекари без скалпела, ништа не сечемо нити ушивамо.“

Вршимо генерални ремонт, а не мењамо делове, они се сами регенеришу.

Механичари смо за коштани систем човека. Отварамо кружну синаптичку циркулацију и струјно коло у организму.

Ко се с нама дружи, живот му је и лепши и дужи, јер нема ниједне болести“.

Одбор Конгреса балканских земаља почасно му је поред имена додао „Др“, пошто је на бецу било само име и презиме. Рекли су му да сертификат са „Др“ држи на зиду када дође у Србију, како нико не би могао да му каже да је надрилекар, док не дипломира. Након две године завршио је за вишег спортског физиотерапеута и положио државни испит.

„Ово је природна метода исцељења и излечења организма“, објашњава Радомир. „Ништа ја нисам измислио, само сам учио од мајке и деде. У својој 69. години ја не пијем ни један лек, нема болести“.

Пут зацртан од више силе

Са својих 68 година кренуо је на ходочашће у Јерусалим. Сматра да му је тај пут био зацртан од више силе. Обишао је пећину, место рођења Исуса Христа, Назарет, Голготу где је страдао наш Господ. На целом путу осећао је снажно надахнуће Божије љубави која је прожмала све његове удове, крвне судове, цело тело. Са тог ходочашћа се враћа као хаџија и још више са још већим жаром наставља да помаже пастви Божијој којој и сам припада.

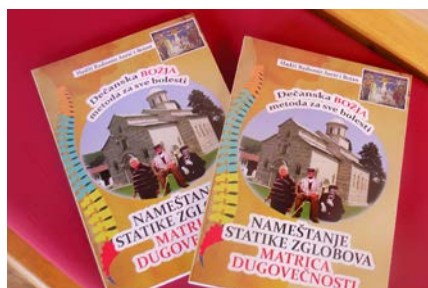
„Какве су ти мисли, такав ти је живот“, рекао је старац Тадеј. „Лек за душу су лепе мисли,

речи и молитва. Зато – волите се људи као браћа и сестре, пружите лепу реч своје најближем! Лепа реч прија души и ушима. Када се насмејеш, тело прима осмех са лепим осећајем у души. Ако вичете, тресете се, свађате се, пореметићете померање течности у телу. Живот је једноставан и свака се болест може излечити. Шт сте мирнији у срцу и души, моћи ћете да чујете да чујете свој тихи унутрашњи глас. Дајте од срца што можете дати онима којима је потребно и радујте се давању. Опраштање је здравље, то јест енергија усмерена ка духовном исцељењу и изградњи снажне личности“, између осталог пише у књизи.

Радомир јесте снажна личност. Са својим наследницима, сином Бојаном и ћеркама Иваном и Јеленом, успешно спроводи породичну методу – намештање кичме и зглобова, која траје преко 150 година. Иначе, своје слободно време проводи на Рудинама, у Веланском гају где радо прима све оне којима је помоћ потребна, а можемо добити и књигу са доста корисних савета.

Ми смо били и видели, сведоци смо свега тога. Треба истаћи још и то да Радова супруга кува изврсну домаћу кафу.

Мирослав Весовић

Пензионери поново покренули шаховски турнир

Удружење пензионера из Чајетине организовало је после неколико година паузе шаховски турнир са 10 учесника. Играло се у чајетинском дому, а учесници су међусебно играли девет кола. Најбољи је био Радосав Мишовић са Златибора са осам победа, друго место је заузео Милисав Вирић из Криве Реке са седам, док је трећепласирани био Слободан Алексић.

„Била је борба непрестана, конкуренција добра, играчи су били коректни и фер, па је све протекло у регуларном току. Једину партију сам изгубио од Вирића. Ово је веома занимљиво и требало би чешће да се срећемо. Ја играм дамин гамбит, са жртвом „ц“ пешака, у шта углавном упадају они који не познају ту варијанту“, каже Мишовић који је играо шах за клуб „Чигота“ и био судија у регионалној лиги.

Сви учесници пензионерског турнира задовољни су због прилике за дружење: „Ово не практикујемо често, али ћемо убудуће практиковати, да играмо, да се дружимо јер имамо услове. У сваком

случају то је добро за нас, да мало изађемо из четири зида јер ми смо у том трећем добу и ово нам прија. Било је занимљивих партија, неко је имао и више среће, углавном све је прошло у најбољем реду“, каже Дарко Милосављевић из Шљивовице.

Пензионери поручују да ће се овакви турнири одигравати чешће, као и да ће сарађивати са децом из школе и шаховског клуба. За све учеснике турнира приређен је заједнички ручак након одиграних партија.

З. В.

Златиборац у Кини учи децу да воле кошарку

Срђан Божић као кошаркашки тренер ради у Шангају с децом узраста од четири до 18 година

Златиборца Срђана Божића кошаркашки пут по завршету играчке каријере одвео је у далеку Кину, где своје кошаркашко умеће као тренер преноси младим Кинезима. Некадашњи баскеташ се добро уклопио у другачији систем најмногољудније земље света, која много улаже у развој кошарке.

После пар успешних баскеташких сезона 2017. године за Срђана Божића отворила се прилика да ради као тренер за децу у Кини у кампу некадашњег НБА играча Јиа Ђианлијана. Уследио је позив велике организације YBDL, која има кошаркашке кампове широм Кине, да пређе у Шангај и ради као тренер за децу узраста од четири до 18 година.

– Систем рада у Кини је доста другачији. Деца немају толико времена као код нас. Тренирају једном седмично, а тренинзи су слични као и овде, само што деца имају мање времена за тренирање. Ми у компанији радимо са групама које имају један, евентуално два тренинга седмично, сразмерно могућности

ма и времену деце. Заштитно лице у нашој компанији је Алан Ајверсон. Он ту долази сваке године и дружи се са децом – каже Божић.

Кинеска кошаркашка лига ЦБА је веома квалитетна са познатим играчима који су играли

и НБА и Евролигу. Велики утицај има и суперзвезда Јао Минг, а улаже се и у рад са најмлађима. Божић истиче да млади Кинези брзо уче, иако немају најбоље предиспозиције. Тежња у његовом систему је да деца кроз игру заволе кошарку, да развију страст према спорту, а не да га схватају као нову обавезу.

– Кина се доста отворила и по-

следњих година дошло је доста добрих и стручних људи који раде са млађом децом. Раније то није био случај. Нису имали квалитетне тренере и стручан рад као сада, али овај рад који се сада спроводи са кинеском децом мислим да ће доћи до изражаја

за десетак година. Тада ће имати добре спортисте, јер иду ка томе – додаје наш саговорник.

Кина је у септембру домаћин Светског првенства у кошарци које се веома жељно ишчекује.

– То се осећа још од прошле године, тако да све је подређено томе да се организује како треба, да буде добро. Конкретно, у Шангају групну фазу игра Аме-

рика тако да ћу ићи да гледам све те утакмице. Надам се да ће наши догурати далеко, па можда и њих будем гледао у Шангају.

Како Божић сам каже, било је потребно време да се привикне на систем живота у најмногољуднијој земљи света.

– Земља као земља је огромна. Све је абнормално, културолошке разлике су велике, али мени је стварно супер. Брзо сам се привикао на њихов систем, тако да је Кина за мене прелепа земља. Највећи проблем је био у почетку језик. У првом граду где сам био врло мало људи је причало енглески. У Шангају, који је светски град, много више људи користи енглески. То је била највећа баријера, као и храна на коју сам ипак навикао после месеца, месец и по дана – закључује некадашњи кошаркаш који је каријеру градио у КК „Златибор“, Прокупљу, македонском „Работничком“, „Слоги“, „Слободи“, али и у Словенији и на Исланду. Потписао је нови уговор у Кини и бар још годину дана ће провести на овом занимљивом задатку.

М. Јевремовић

Кириција са Златибора стиже у Београд за пет конака

За посао кириције тражена је велика умешност, да се у путу и у свакој невољи уме и може снаћи

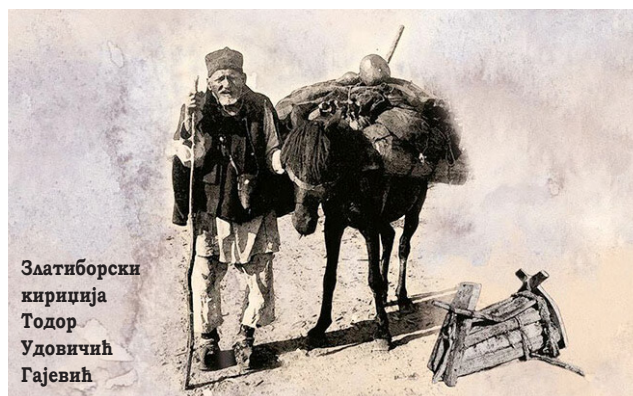
Половином 19. века Златибор је постао важно миграционо подручје преко кога се кретао "народ са свих страна". Српски живаљ из Црне Горе, Херцеговине, Босне и Санџака жељан слободе, бежећи испред турског зулума, надирао је преко Златибора у ослобођену Србију. Неки су продужавали ка Шумадији, Посавини, Поморављу, а многи остајали на Златибору. Са тим дошљацима почиње новија историја овог краја Србије. Повећава се број глава на планинској земљи на којој није имало довољно хлеба за све, те су и дошљаци и староседеоци почели тражити нове могућности да се преживи.

У то време Златибор је био изолован од путева и сваког саобраћаја. Једино саобраћајно средство био је мали златиборски коњ који је лагано, али сигурно прелазило стрме козје стазе. Пре око 150 година свака кућа на Златибору имала је по неколико коња, и за све је било довољно траве. Тадашње породице биле су бројне, живело се "у задрузи" и за целу зиму која је на Златибору трајала и по осам месеци требало је обезбедити намирнице, посебно жито. За куповину било је потребно однети нешто за трампу. Жито су Златиборци најчешће добијали трампећи за луч, катран, бели мрс. За оне који ће да носе, трампе и размењују одређиван је најписменији и најспособнији човек из "задруге". Он је био кириција. За посао кириције тражена је велика

умешност, да се у путу и у свакој невољи уме и може снаћи.

Када кириција крене са својим караваном натовареним робом: катраном, лучем, дрвеним судовима или белим мрсом, он се обавезно јавља неком од ужичких трговаца за налог да му из Београда, Крагујевца потера робу или еспап. А свака трговачка кућа у Ужицу имала је своје кириције преко којих је "извозила робу", најчешће вуну и

црвени шал око главе замотан у облику турске чалме, а на себи је имао танку црвену кабаницу ткању од домаћег сукна. Преко кабанице о појасу био је кожни каиш „јанжик“, за који је заденута кратка пушка „сребрњак“, а касније њу је заменио револвер „тулумбаш“ или „црногорац“. Са десне стране каиша висила је бритва „радикалка“. Преко кабанице вођа каравана је пребацивао сукнени прслук, преко

Златиборски
кириција
Тодор
Удовичић
Гајевић

кожу, а "увозила" индустријску робу. Киријска награда зависила је од брзине којом ће трговац у вароши добити наручену робу.

Крамар на челу каравана

У прво време киријски каравани бројали су обично 15-20 коња. На челу је био вођа каравана, а звао се крамар или калауз. Киријски караван се формирао најчешће од коња 4-5 кириција. Поред умешности у трговини и на караванском путу, вођа каравана се од осталих кириција разликовао и оделом. И лети и зими носио је

њег лети гуњ, а зими зубун који се закопчавао пуцетима до грла. Од доње одеће носио је пеленгаће, а на ногама је имао опанке опуташе из којих су вириле везене вунене чарапе. Крамаров коњ се звао предњак, а на врату овог коња било је обешено звоно.

Са Златибора караван је путовао кривудавим стазама и први одмор је био у једној механи испод највећег брда Чиготе. Коначило се најчешће код познатих чајетинских механија: Карацића, Мићића, Смиљанића, Арсенија и Рајка Ђенића (деде и оца Љубише Ђенића). Рајко Ђенић био је последњи киријски механија у златиборском крају. И до Београда и до Крагујевца караван је стизао за око пет дана, кириције су говориле описно: "стиже се за пет конака". Луч и дрвени судови су најпре продавани у Крагујевцу, катран око Пожаревца, а бели мрс у Београду. Према роби коју су кириције носиле одређиван је правац каравана. Бирао се најкраћи пут, по цену да је био лош, закрчен или опасан.

Кирицију Петра Удовичића разбојници су 1938. године код Петровца на Млави толико испребијали да је једва остао жив, а све паре које је добио продајући катран однели су.

На пут кириције су најчешће као храну носиле проју, тврди сир и лук, свој долазак у неко веће место су најављивале не само звуком звона са коња предњака, већ и киријском песмом: "Мој катране, мој драгане, кад што пане, кантар пише, мени више... а мој меду, а мој једу, мува пане, кантар вели, мени мање..." А када су се враћали кући, ако су добро прошли и терају жито, кириције су на уласку у село певали: "Мила моја, јеси ли заспала, јеси мени места оставила..." До Првог светског рата гусле су биле веран пратилац киријских каравана. Златиборске кириције су радо примане у куће где су ерским причама пуним духа и хумора, и пословичним говором забављали укућане.

Гашење кирицилука

Са доласком првог воза "ћире" у Ужице 1912. ужички трговци престали су да робу наручују преко кириција, па су се киријски каравани почели распадати. Нестало је и крамара, престао и "извоз" белог мрса јер су то преузели трговци. Кирицијама је једино преостало да на пут крену са лучем, катраном и дрвеним судовима. Први светски рат уништио је много коња на Златибору, породичне задруге су се почеле распадати, а највећи киријски каравани бројали су тада 4-5 коња. Традиција кирицилука се скоро одједном угасила. Кириције више нису имале шта продавати. Катрана је било све мање, а неке катранције су свој производ отпремале возом. Земљорадничке задруге појављују се као купци катрана, катран се сипа у лимену бурад и тако отпрема возом. До осамдесетих година прошлог века на Златибору готово да није било ни једног кириције.

(са портала narodnatradicija.wordpress.com)

Киријска роба на коњима

Пут који је населио Златибор

Народ мисли да је око овог пута укопано силно злато; да се понекад поред пута види ватра што означава где је злато

Трговачки путни правац од мора до Кокиног Брода, даље правцем Јасеново-Бела Река-Љубиш-Дренова-Трнава-Рожанство-Крива Река-Калдрма-Збојштица-Врела-Ужице и даље, имао је велику важност у свим периодима који се могу пратити. Сматрамо да су многи путни правци, па и овај, настали у предтурско време, односно да су претежно Римљани изградили путну мрежу за потребе становништва и државе, што је и код Словена било у употреби. Из римског периода остали су до данас топоними уз пут, као што је случај са Кавалом у Поповини (латинизам: кавалерија-коњица). У турском периоду ово је путни правац који је многим селима кроз које је пролазио одређивао дербенцијски статус; у посттурском, периоду у Милошевом и времену кнежевине поред овог пута грађене су кафане са пратећим објектима по иницијативи и наређењу књаза; у време бановина овај путни правац имао је статус бановског пута другог реда; у периоду после Другог светског рата рангиран је као магистрални пут.

Означене оставе коњских потковица

Најстарија сачувана мапа путне мреже Среза Златиборског је „Описанију окружија Ужичког“ Стојана Обрадовића. На упрошћеној, непрецизној али првој мапи (1987: 91) евидентиран је и путни правац Ужице-Збојштица-Никојевићи-Рожанство-Алин Поток-Гостиље. Уцртан је и путни правац Ужице-Љубање-Крива Река-Рожанство-Алин Поток. Као путеви веће важности на истој мапи уцртани су (дулим линијама) путни правци Ужице-Љубање-Мачкат-Чајетина као и Ужице-Стапари-Биоска-Кремна-Мокра Гора. Сви остали путеви, па и овај кроз Рожанство и Трnavу, нижег су ранга. Занимљиво је да на мапама нема села Сирогојна, јер вероватно није постојао пут кроз ово село.

Мапа турске калдрме

Управо овом стазом, ужичким-златиборским источним путним правцем, дошли су преци многих златиборских породица. Често спашавајући главу, из Турске (до 1912), претежно из Херцеговине и Босне. Многи су продужили ка Ужицу, Чачку, Шумадији и Београду.

У турско време овај пут (источни) је је један од три главна правца који просецају Златибор. Поред овог, у употреби је

тзв. средњи правац Ужице-Мачкат-Златибор, као и западни пут поред Ђетиње-Биоска-Кремна-Мокра Гора- Вишеград- Босна (Мићић: 1924: 405). Према Гордани Познановић (1984: 257-276), ова турска калдрма је важна комуникација у средњем веку, а одваја се од Которског друма негде из долине Лима. Додатна потврда да је овај путни правац од нарочите важности за све власти је одлука турске админи-

страције да „село Рожанско“ има статус дербенцијски, чува кланац „Приселицу“ (према турском попису из 1525. године). На терену се и данас виде остаци турске калдрме, те се на основу тога и онога што су мештани запамтили може одредити што тачна, у већем делу, што приближна траса тог пута кроз села Трнава и Рожанство. Пут на подручје Трнавe улази из правца Гостиља на превоју Владаје, у трнавски засеок Обрадовићи поред извора Шукина вода, близу раскрснице пута Трнава-Сирогојно-Гостиље, на непун километар према Гостиљу, са десне стране, испод асфалтног пута. По овом извору цео потес локално зову Шукина вода. Од извора пут иде котлином, саставом, контактом два брда, изложено је утицају воде. Идући низбрдо, трасом калдрме, кроз неких 150 метара налазе се остаци калдрме у дужини од око 100 метара, а у континуитету је очувано око 30 метара пута ширине око једног метра, калдрманог округлим камењем. Према Златић Ивковић (2004: 17, 18), на делу пута дугом десет метара означене су оставе коњских потковица. У њима су на дубини око 0,2 метара остављене потковице које су могле затребати коњима корисника пута, будући да у близини није било караванских станица.

Одморите код хладног извора

Траса пута на неких 650 метара силази у подножје брда и спаја се са данашњим магистралним путем Ужице-Кокин Брод и води кроз Трnavу према Рожанству. На удаљености од 1,2 километра од спајања са асфалтним путем, са десне стране била је Неранцина и Неђељкова (Обрадовић) кафана, а чија се основа димензија око 4x4 метра препознаје и данас. Кафана се памти из Првог светског рата у контексту сукоба Мирка (Божовог) Стопића, Драгомира Ђоковића и власника кафане са једним непријатељским

војником, као и за време Другог по деловању четника и партизана у Трнави.

У данашњем центру Тржаве, код старе школе пут-турска калдрма одступа од данашње трасе магистрале па иде лево, такође котлином, саставом два брда према локалитету Понор, пролазећи поред извора Студенац. На овом делу је, по казивању почившег уметника Владимира Митровића из Тржаве, био „камен кавал“ на коме су сјахивали или узахивали коње. Могуће је да је овде било одмориште због извора богатог хладном водом са кога су се Трнавци снабдевали пре него што су изградили водовод седамдесетих година. На овом потесу, са десне стране пута, је пећина у коју понире поток Понор, да би се, потом, појавио у Стопића пећини. Из ове тачке траса пута иде узбрдо и пресеца магистрални пут Ужице-Кокин Брод на потесу Калдрма, да би се, при том, спустио поред дугура-вгледа, па лево према данашњем паркиралишту Стопића пећине, пролазећи изнад њега ободом потеса Тркова долина. Оваква конфигурација терена и објекта (турска калдрма, каравани, кириције, трговина, пећина, вглед, кањон Приштанице, воденице) иницијално је многе приче о закопаном злату и потрази за њим, хајдуковању, неприродним бићима и многим догађајима.

Стрма ливада зборно место

На овом делу трасе видљив је остатак калдрме, али овде је веће камење култивисано, обрађено и сложено. У питању је горња ивица пута, у дужини око три-четири метра. Одвајајући се од потеса Тркова долина калдрма пресеца асфалтни пут за Стопића пећину. На овом месту, испод трасе калдрме, до ње је Милун Стопић Трко изградио после 1960. године један привредни објекат за потребе свог домаћинства, коме је прилазио у почетку управо трасом калдрме. Са тог места калдрма се спушта осојном страном, кратко и стрмо према реци Приштанице, коју пресеца у близини (са леве стране) воденице старог Рада Стакића, изграђене крај овог пута 1932. године. На

трнавској падини према реци је још једно место на коме је остатак калдрме сачуван до данас. Пресецајући Приштаницу траса иде узбрдицом, територијом села Рожанства, те се на врху брда спаја са данашњим асфалтним путем за Поповину у близини потеса Брданце.

Крећући се од ове тачке на 0,25 км изнад калдрме била је изграђена и радила кафана Перише (Станојевог) Стопића (око 1829. - 1910.), па његовог сина Драгомира Стопића (1864.-1911.). Исту кафану су пре Стопића држали Мићићи, Паун Мићић који се у вези са кафецијским послом помиње у периоду од 1853. до 1875. До 1884. кафану преузимају Стопићи, и то Периша, син досељеника Станоја, и она остаје у њиховом власништву највероватније до Драгомирове (Станојевог) смрти 1911. Видљива је основа кафане димензија 15x8 метара. Кафана је изгорела у по-

жару које су нехотице „изазвале жене које су трлиле кучине“. Из ове тачке калдрма је трасирана кроз Лазовиће према Рожањском пољу. У Лазовићима је испод овог пута била једна стрма ливада, одређена као зборно место за Србе након пропасти Првог српског устанка. Турци су у редовним размацима позивали све мушкарце да дођу на ово место и седну за дугачке столове. Тада би одредили редослед по коме би вршили погубљења одсецањем главе, нпр. сваком четвртом, или сваком другом, петом. Уколико би се неко оглушио о наредбу уследило би потпуно уништење породице и имовине.

Сматра се да је у близини раскрснице у којој се данашњи асфалтни пут из Поповине спаја са магистралним путем Ужице-Ко-

кин Брод била кафана коју је држао Живојин Радибратовић у некаквој сарадњи са Борисавом Шаптовићем, после 1884. године. У овој години је на истој локацији и општинска административна зграда са управом и судом. Ову велику дрвену зграду народ је звао „Општина“, а локалитет и данас зове Мијанчина (од механизма - из персијског: дрumsка крчма). То место било је дуго центар села Рожанства. Данашњи центар се формирао око школе која је 1923. године почела са радом.

Даље је пут водио кроз Рожањско поље, шуму Глизу; између села Крива Река и Никојевићи; преко данашње Никојевићке калдрме; одавде је силазила у Збојштицу. Сматра се да је топоним Збојштица сложеница настала спајањем речи збор и штица, односно да је ово некад било мобилизацијско-зборно место или нека врста војног полигона. Па је народ са околних врхова посма-

ству, опет поред Калдрме. Па се одатле нова поколења у близину касније раселила. Да напоменемо да се на потесу „Изнад Рида“ уочавају остаци калдрме.

Мапе из турских архива

До података у овом делу рада дошли смо анализом расположивих записа и мапа, укрштених са оним што су моји стари казивали и са непосредним увиђањем на терену, како и по казивању Душана Обрадовића из Тржаве; Добривоја Дедовића, Миломира Илића, Радомира Пула Стопића, Предрага (Љубишиног) Стопића, Илије Стопића, Мијаила Тола Стопића, Станоја Стопића, Драгомира Стопића и Данила Јолића из Збојштице. Ови и други саговорници кажу да народ мисли да је око овог пута укопано силно злато; да се понекад поред пута види ватра што означава где је злато; да се повремено (као што је то било 2015. године) крај овог пута на потесу Понор могу видети луксузни аутомобили новопазарских таблица, затамњених стакала, што мештани доводе у везу са иницијативама из Турске где се у тамошњим архивима проналазе старе мапе места где су Турци, трговци или порезници, на брзину закопали злато покрај калдрме, бежећи од потера и изненадних напада разбојника и хајдука. Понекад су новине писале о ископаном злату, о људима који су „сметнули са ума“ јер су се суочили са страшним неприродним бићима тражећи злато у пећинским дугурама.

Многе податке за потребе дела рада о „Општини“, кафанама и калдрми казивали су ми Милован Ристовић, Рожањац који живи и ради у Чајетини, и Борисав Ристановић Боре, који данас са женом Мицом (родом из Тржаве) држи кафану у центру Рожанства. Борисав има и активан истраживачки однос и интересовање, па нам је у јесен 2017. године у својој кафани у више наврата говорио и о кафани „Изнад Приштанице која је мало одмакнута од трасе турске калдрме“, али је на траси старог колског пута, односно бановског пута другог реда, а коју је саградио и држао Борисав Шаптовић који се у Рожанство доселио из Високе.

Мр Радоје Стопић

Пловидба „Морем без обала” уз Ван Гог

После неколико година београдски рок састав „Ван Гог” поново је наступио пред златиборском публиком. Током скоро два сата свирке група је направила својеврсни пресек тридесеттгодишње каријере, а занимљиво је истаћи да је наступ на Краљевом тргу отворен и завршен песмама са новог албума „Море без обала” који је објављен на Светски дан радија 13. фебруара.

Група је направила занимљиву комбинацију енергичних песама („Киселина”, „Пулс”) и оних лаганијих и емотивнијих („Опасан плес”, „Брод од папира”) уз не-

изоставне хитове којима су деведесетих крчили себи пут на сцени („Неко те има”, „Мама”), као и песме којима су у 21. веку потврдили статус регионалне рок атракције („Коло”, „Танка нит”, „Анђеле, мој брате”). Чланови бенда су на бину изашли изводећи „Више те не волим к’о пре”, носећи украсне перике, које су подсећале на диско еру, а помало и на изглед глам рок бендова из Лос Анђелеса из осамдесетих. Фронтмен бенда Звонимир Ђукић на самом почетку концерта честитао је Новаку Ђоковићу освајање пехара на Вимблдону, с обзиром да се

маратонско финале овог турнира завршило непосредно пред излазак бенда на бину.

—Одавно нисмо били на Златибору поводом свирке, мада често долазимо приватно, како лети тако и зими... Градови се нижу на новој турнеји, све је као неки поновни састанак после дугог низа година. Нове песме се допадају млађој публици, а старији су одушевљени, као да су доживели нову младост, судећи по томе како скачу са младићима и девојкама из првих редова. Биће ово јако занимљива турнеја, која ће сигурно трајати пет година, а када се

све заврши чућемо и суд публике — каже Звонимир Ђукић Ђуле.

Неке нумере изведене су у нешто другачијем аранжману од уобичајеног, виђено је и свирање гитаре зубима у стилу Џимија Хендрикса, а туристкиње из Кине су се у једном тренутку придружиле бенду на бини, дочекане кратким гитарским подсећањем на нумеру „China girl” Дејвида Боувија. Са бине су се публици обратили и туриста из Кеније, фудбалери „Радничког” из Крагујевца, мала Тара добила је од Ђулета својеврсни „орден љубави”, а један од најмлађих бубњара у Србији Петар неколико минута је свирао са члановима групе.

Уз иницирање неких нових познанстава, поготово међу најмлађим посетиоцима концерта, Ђуле је у више наврата поручио да људи треба да окрену леђа неумесним садржајима којима их медији свакодневно затрпавају и да се труде да се што мање нервирају због онога што виде на малим екранима. **З. В.**

Неша Брицис насмејао публику на Краљевом тргу

Комичар Неша Брицис (Ненад Даниловић) по први пут је 16. јула био у прилици да насмеје златиборску публику на Краљевом тргу. Од свог првог stand up наступа пре десетак година, када је силом прилика узео микрофон у једном београдском локалу због отказа бенда који је те вечери требао да наступи, па до данас Неша Брицис забележио је близу две хиљаде представа. Познат је по томе што не припрема своје наступе према шаблону, а сматра да stand up, као начин представљања шалвих садржаја, може да буде веома незахвалан.

—Мене је највише гледало две хиљаде људи у Бањалуци. Сви гледају у тебе и сви очекују нешто од тебе. Сам одговараш за свој текст, сам га режираш, интерпретираш... Нема ту предрасуда, нити „длаке на је-

зику”. Није лако данас насмејати човека, ја ето имам дар од Бога, људи се проналазе у мојим причама и то ми је посебно драго.

Појављивање у шоу програму „Твоје лице звучи позна-

то” послужило му је као својеврсна одскочна даска, тако да је читав Србија сазнала за њега. Брицис сматра да се хумор разликује од једног до другог географског подручја, тако да никада није имао жељу да

покуша да се пробије на англо-саксонском тржишту, сматрајући да због разлика у менталитету не би био схваћен на прави начин. Од идолоа у овом послу истиче колегу Срђана Динчића. **З. В.**

Награде за чајетинску представу на позоришним сусретима

На првим Међународним сусретима аматерских позоришта „Таковске цвети“ који су се одржавали од 8. до 14. јула у Горњем Милановцу, такмичило се 16 позоришта из Србије и БиХ. Међу њима, учешће је узела аматерска група Дома културе из Чајетине.

Представу „Зла жена“ чајетинске аматерске групе је, поред чајетинске публике, имала прилику да погледа ових дана и публика, али и жири милановачког позоришта. И тамо, као и на домаћем терену, срца публике освојио је глумом и режијом овај комад у коме играју: Мирела Марјановић, Јанко Радишић, Јела Павловић, Жарко Божанић, Тамара Деспић и Вук Здравковић. Рађена према Стеријином тексту, у режији уметничког руководиоца Биљане Здравковић, ова комедија извршила је сво-

ју мисију и у ужој конкуренцији пет аматерских позоришта освојивши две награде жирија публике:

Специјална похвала „Таковске цвети“ – Мирели Марјановић за улогу Султане у представи „Зла

жена“ Јована Стерије Поповића: „Она је Стеријин комични лик остварила духовито, експресивно, пластично и са изузетном сценском сналажљивошћу“, пише у образложењу жирија. Награду: Најбоља млада глумица – Тамара Деспић за улогу Персиде у представи „Зла жена“: „Тамара је показала да је даровита глумица са младачком спонтаношћу и добрим потенцијалом, због чега верујемо да су пред њом значајне улоге“, ласкаве су похвале младој Чајетинки.

Иначе, најбоља представа на првим Међународним сусретима аматерских позоришта је „Каролина Нојбер“ позоришта из Костолца, чији су актери добили награде за најбољег глумца – Валентино Ољача за улогу Јохана Нојбера – и најбољу глумицу – Наташа Роквић за улогу Каролине Нојбер.

У жирију првих Међународних сусрета аматерских позоришта „Таковске цвети“ били су: Љиљана Драгутиновић, Шиља Тодоровић и Рајко Вукићевић.

Мирјана Ранковић Луковић

Милану Курици прва награда на конкурс за афористичара године

Бiblioteca „Љубиша Р. Ђенић“ из Чајетина саопштила је да је на конкурс за афористичара године, у оквиру манифестације «Летњи улични ерски кабаре», већ традиционално учествовао велики број квалитетних афористичара из земље и региона. Жири у саставу: др Слободан Симић, афористичар (председник комисије), Нешко М. Илић, афористичар, Зоран Богдановић, афористичар, и Љиљана Ракић, библиотекар, имао је тежак задатак, на који је уз максимално ангажовање и сву стручност одговорио. Ове године одлука је била следећа:

– Прву награду, петодневни боравак за две особе у апартманима Туристичке организације Златибор, освојио је Милан Курица из Приједора.

– Другу награду, продужени викенд за две особе у конацима Музеја на отвореном „Старо село“ Сирогојно, освојио је Љубисав Грујић из Пожаревца.

ПРОГРАМ

<ul style="list-style-type: none"> ● ЧАЈЕТИНА, ПЛАТО ИСПРЕД БИБЛИОТЕКЕ ● 3. август 2019. у 19 часова ● Антологија уличних ерских и комичних ● Милана Драгутиновић ● Сценарио и реализација: Кабаре и извођачи: Милана Драгутиновић ● Сценарио и реализација: Кабаре и извођачи: Милана Драгутиновић ● Позоришна представа „Деспића аматерски“ ● Музеј на отвореном ● 4. август 2019. у 19 часова ● Антологија уличних ерских и комичних ● Милана Драгутиновић ● Сценарио и реализација: Кабаре и извођачи: Милана Драгутиновић ● Позоришна представа „Деспића аматерски“ ● Музеј на отвореном 	<ul style="list-style-type: none"> ● ЧАЈЕТИНА, ПЛАТО ИСПРЕД БИБЛИОТЕКЕ ● 3. август 2019. у 19 часова ● Антологија уличних ерских и комичних ● Милана Драгутиновић ● Сценарио и реализација: Кабаре и извођачи: Милана Драгутиновић ● Позоришна представа „Деспића аматерски“ ● Музеј на отвореном
---	--

Организатори: Библиотека „Љубиша Р. Ђенић“ и Туристичка организација Златибор
Спонзор: Општина Ступица Чајетина

– Трећа награда, викенд за две особе у Студентском одмаралишту „Ратко Митровић“, припала је Зорану Т. Поповићу из Панчева.

Због изузетно јаке конкуренције која је ове године била заступљена, четворочлани жири одлучио је да поред прва три награђена, још три афористичара добију захвалнице, као знак да су били веома високо позиционирани на листи жирија. Захвалнице ће бити достављене следећим афористичарима:

- Бојану Љубеновићу
- Нинусу Несторовићу
- Зорану Буровићу Буркету

Награде ће бити уручене првог дана манифестације «Летњи улични ерски кабаре» у Чајетини, 3. августа 2019. године. У случају да награђени афористичари не буду у могућности да присуствују додели награда, ваучер ће им накнадно бити послат на кућну адресу.

Б. Ч.

Успешан камп ФК „Чајетина“ на Јахорини

ФК „Чајетина“ успешно је реализовао седмодневни камп у сопственој режији, на којем је боравило око 60 полазника њихове школе фудбала. Млади фудбалери су на планини надомак Сарајева одрадили све према планинарском програму, изузев предвиђене вожње жичаром која у овом периоду године ради мањим капацитетом. Преподневне тренинге одржавали су на Јахорини, док су поподневне имали на Палама, где су одиграли и пријатељске утакмице са екипама ФК „Романија“ и ФК „Олимп“.

– Могу рећи да су деца веома задовољна, а и ми тренери. Најважније нам је да је све протекло без проблема, није мала ствар водити оволики број деце у другу државу... Трудиле смо се да деца имају што мање слободног

времена, а судећи према њиховим утисцима, добро смо урадили. Изузев фудбала, организовали смо посету Сарајева, као и освајање врха Огорјелица на Јахорини, висине скоро 2.000 метара. Користили смо хотелски базен, а непланирано смо организовали и интерну лигу у стоним фудбалу, са симболичним наградама. То нам је у одређеном тренутку мало закомпликовало ситуацију, пошто се такмичење толико захуктало да су деца скоро па желела да због тога мало и запоставе фудбалске активности – каже, делимично кроз шалу, тренер Оливер Лазаревић додајући да је за осморицу дечака камп био бесплатан, тј. да је средства за њихов одлазак на Јахорину обезбедио клуб, уз подршку неколицине приватних спонзора.

З. В.

Крагујевац победник „City games“ купа на Златибору

Екипа Крагујевца најуспешнији је тим међународног „City games“ купа, одржаног на базену златиборског „Хотела Олимп“. Овом приредбом обележено је десет година постојања „City games“. Такмичење је окупило три екипе из Србије (Крагујевац, Лозница, Суботица), уз госте из Скопља и Марибора. Крагујевчани су били најуспешнији у три од укупно пет игара (Вино, Летећи ватерполо, Спасовање туристкиње, Вошарка, Весло), а занимљиво је истаћи да су у једној игри били најбољи и поред чињенице да су кажњени са додатних пет секунди.

– Увек волимо да дођемо на Златибор, домаћини су дивни... Сама победа је мање битна, најважније је дру-

жење и то да се нико није повредио. Морам признати да нам је било хладно поред базена, на тренутке смо се баш смрзли, али идемо после тога у топло, тако да је све у реду – каже капитен Крагујевчана, Марко Павловић.

Време ни ове године није било неклоњено такмичарима. Због кише је почетак приредбе померен за пола

сата, а иако у току самих игара није било падавина, поред базена је било прилично хладно. – Нисмо били у пуном саставу, али добро... Дошли смо пре свега како бисмо се забавили. Код нас имамо Похорје, тако да нам хладноћа није представљала неки проблем – каже Жан Минашулек, гост из Марибора.

З. В.

На 56. МОСИ играма Чајетина без одличја

На 56. Међуопштинским омладинским спортским играма (МОСИ) представници Чајетине нису освојили ниједну медаљу, а најбољи učinak имала је општина Соколац, домаћин игара.

За разлику од прошлих МОСИ игара у Прибоју када су освојене две медаље и 12. место у генералном пласману, Чајетина на 56. играма у Сокоцу није дошла до одличја. Најслабији пласман остварили су ослабљени кошаркаши који су изгубили свих пет утакмица и заузели 12. место. Оdboјкашице су победиле у четири од пет мечева, али их је пораз у групи од Ивањице коштао борбе за медаље па су заузеле пето место, као и представнице у одбојци на песку које су имале три победе и два пораза. Мушка екипа у планинарству заузела је осмо место, а женска седмо.

Екипа у малом фудбалу дошла је до најбољег пласмана од када учествује на МОСИ играма заузевши седмо место, са две победе, два ремија и поразом уз гол разлику 24:13. Део тима су чинили играчи новооснованог клуба малог фудбала „Златибор“.

„Ми сви момци смо ту из Чајетине, добро се познајемо, дуго играмо, да ли једни против других или заједно на турнирима или на великом фудбалу. Од пресудног значаја је било то другарство наше. Остаје жал што нисмо били први у тој групи, а могли смо. Мало је фалило, и због система такмичења, пошто пролази један из групе. Али супер је било, мислим да смо сви задовољни, и резултат је негде на последњем месту код нас. Битно је дружење и упознавање са људима из других општина“, каже Марко Костадиновић, најбољи стрелац екипе у малом фудбалу и представник Спортског савеза Чајетина.

Победник 56. игара у генералном пласману је општина домаћин Соколац, одакле су и најбољи појединци Младена Петрушић и Стефан Ђуковић. За најкомплетнију екипу на играма проглашен је Прибој, а трофеј за фер плеј припао је Горажду. Занимљиво да је у Сокоцу до првог злата на МОСИ дошла прослављена Оливера Јевтић у трци на 3.000 м, и то 29 година од њеног првог учешћа на играма. Наредне МОСИ одржаће се у Новој Вароши на лето 2020., а Ужице је промовисало кандидатуру за домаћинство 2021.

З. В.

Страјин Недовић и Иван Тмушић легенде КК „Златибор“

На годишњој скупштини КК „Златибор“, осим текућих питања у вези са минулом такмичарском сезоном, донето је и неколико одлука поводом предстојећег јубилеја, прославе четири деценије постојања клуба. Још двојица људи понели су статус легенди клуба, обојица чланови актуелног стручног штаба сениорског тима – први тренер Страјин Недовић и његов помоћник Иван Тмушић. Такође, најављен је низ активности у оквиру прославе 40 година клуба, а у организациони одбор за припрему јубилеја именовани су: Арсен Ђурић, Ђорђе Александрић, Марко Луковић, Никола Смиљанић и Душко Милојевић. Тим поводом Спортски центар Чајетина реализује и монографију посвећену прослави четири деценије клуба.

Скупштина је усвојила финансијски извештај за претходну годину (приходи 24.603.697 динара, расходи 25.572.183 динара), а том приликом истакнуто је да највећи део средстава клуб добија од локалне самоуправе, док од приватних спонзора долази око седам милиона динара. За предстојећу сезону планирани су приходи и расходи у износу од око 26 милиона динара.

На годишњој скупштини клуба пласман на осмо место у Србији оцењен као успех до кога се теже дошло него прошле године

Страјин Недовић

Иван Тмушић

Усвојени су и извештаји тренера сениорског тима и млађих категорија. Као можда највећи проблем са којим се клуб суочава истакнуто је рад са млађим селекцијама, тј. чињеница да је клуб услед школовања играча јуниорског узраста дефицитан у тим селекцијама већ годинама. Похваливши рад свог колеге Недовића, тренер јуниора Владан Калоперовић рекао је да Чаје-

тина, као мала средина, треба да играче за млађе селекције тражи и изван локалних оквира, док је шеф струке првог тима Недовић предложио стварање четворогодишње стратегије развоја млађих категорија. Одлучено је да се првом тиму прикључе двојица јуниора Павле Пећинар и Ђорђе Лојаница. У школи кошарке тренутно је 27 чланова, а у клубу се надају да би повећа-

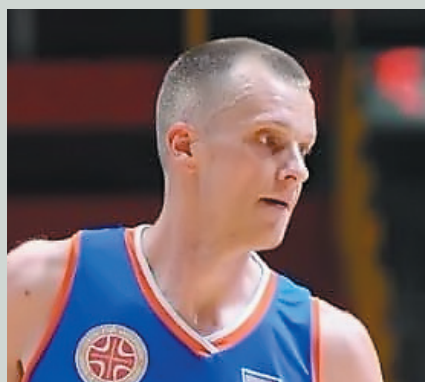
њу броја полазника могла допринети чињеница да ће „Златибор“ од јесени поново играти у Чајетини, у реновираној дворани Спортског центра Чајетина.

Сумирајући претходну сезону спортски директор Радомир Раковић изразио је задовољство тиме што је био део тима, додајући да је осмо место у Србији успех до кога се дошло теже него прошле године. Клуб се пред сам почетак сезоне суочио са упражњеним местом плејмејкера, а током сезоне поједини чланови Управног одбора предлагали су и смену тадашњег тренера Вање Гуше. Такође, клуб се у пар наврата суочио са помало парадоксалном ситуацијом да су неке гостујуће екипе, које су ноћиле у дворани СТЦ „Златибор“, у тој хали имале више тренинга пред утакмицу од чајетинског тима. Стога сви у клубу жељно ишчекују повратак у чајетинску дворану, за коју се пропењује да би могла бити међу најлепшим у Србији.

Истакнуто је да ће за наредну сезону улаз на све мечеве бити бесплатан, осим на сусрете са екипама „Слободе“, „Борца“ и „Новог Пазара“, а то је пре свега из организационих, а не финансијских разлога.

З. В.

Поповић и Марковић појачали КК „Златибор“

Светозар Поповић

Милош Марковић

Полако се креће са формирањем екипе КК „Златибор“ за трећу сезону у Кошаркашкој лиги Србије. Клуб је званично објавио на својој фејсбук страници да су Светозар Поповић и Милош Марковић задужили дрес чајетинског клуба.

Светозар Поповић (33) је већ наступао за „Златибор“, релативно скоро, тј. у дебитантској сезони у најјачем рангу. Остао је упамћен као једини играч у историји клуба који је остварио (забележени) трипл-дабл учинак. Ужичанин Милош Марковић (35) је на почетку каријере био члан „Партизана“, потом је играо широм Европе, а у Чајетину стиже из босанског шампионата.

З. В.

ЗЛАТИБОРСКЕ
ВЕСТИ

Издавач

Агенција за издавачку делатност и маркетинг „Мали Ђира“

Главни и одговорни уредник

Милић Симић

Редакција

Драгана Росић
Мирјана Ранковић Луковић
Мирослав Весовић
Иван Јанковић
Мирослав Јевремовић
Фотографије:
Слободан Јовичић

Штампа

Графос Ужице

Тираж

1.500 примерака

Контакт

064/117-15-99
e-mail: simicmilic@mts.rs

ISSN-2406-2405

ФК „Златибор” с новим саставом креће у борбу за врх табеле

Првенство Прве лиге Србије почиње 3. августа, на отварању екипа дочекује београдски „Графичар”

Фудбалери „Златибора” припремају се за почетак нове сезоне у Првој лиги Србије са промењеном екипом. Тренер Предраг Ристановић са сарадницима ради на довођењу нових играча и уигравању тима, неки су већ потписали уговоре, а боравак бројних екипа на Златибору током припрема користи се за пријатељске мечеве до почетка првенства 3. августа.

Екипа Предрага Ристановића је у великој мери промењена, и већина носилаца из прошле сезоне је отишла. У клубу су међу староседеоци-

Тренер Предраг Ристановић

Знам шефа стручног штаба већ 15 година, малтене сам код њега и почео. Дуго се нисмо срели, видећемо да ли код њега и завршавам каријеру. Познајем Златибор добро и доста људи око клуба”, каже Јовановић.

У првим пријатељским утакмицама са суперлигашима чајетински тим је одиграо нерешено са „Радом” (1:1) а изгубио од „Мачве” (0:2), „Спартак” (0:1) и „Радника” (3:4). Победу на „Швајцарији” остварила је и екипа „Металца” резултатом 2:1, док је са црногорским прволигашем

ма остали Раде Глишовић, Стефан Тодоровић, Милош Чупић. Као повратник је на позајмицу из „Јавора” стигао штопер Немања Анђелковић, који је зимус отишао после веома успешне полусезоне.

„Сваке припреме су тешке, саме по себи. Фали још пар играча да се формира екипа да сигурно будемо при врху табеле. Екипа је мало слабија у односу на прошлу прву полусезону, тада смо били при врху табеле и овом приликом поздрављам све момке који су ту били, од Дивца, Видића, Ђировића, Вујића, Радуловића и да их не набрајам све. Њима

желим све најбоље у каријери, а ми ћемо наставити да се боримо овде да будемо при врху табеле”, сматра Анђелковић.

На пријатељским мечевима је наступала већина новајлија укључујући Петра Јовановића, који је био капитен, Николу Недељковића, повратника Златиборца Милана Јездировића, као и новајлије из Јапана и Руса који је постигао изједначујући погодак против „Будућности”. Тиму је прикључено и неколико омладинаца, а због повреде неке мечеве је пропустио нападач Ђокић. До почетка првенства неће бити дефини-

тивно познато који фудбалери ће чинити састав „Златибора”.

Једно од најiskusнијих појачања је десни бек Петар Јовановић, доскорашњи члан лучанске „Младости”, са искуством играња у „Чукаричком”, „Раду”, „Вождовцу”, „Радничком”, „Слободи” и неколицини клубова у Румунији.

„Ја сам професионалац, није ми први пут да играм ову лигу, играо сам и пре пет година. Овај посао схватам професионално, да ли играо Прву, Другу или неку европску лигу. Човек треба да се понаша професионално у ономе што ради.

„Петровцем” резултат био нерешен 1:1, као и против ваљевске „Будућности”. Прву победу остварили су против лазаревачке „Колубаре” на „Швајцарији” са 1:0, а реми су остварили и против „Искре” из Даниловграда (1:1).

Такмичење у Првој лиги Србије почиње 3. августа, а своју другу сезону у овом рангу „Златибор” ће отворити код куће против новајлије у лиги „Графичара” (који је Звездина филијала), а потом ће ривали бити „Борац”, „Земун”, „Раднички” из Пирота, „Кабел”, „Динамо” из Врања...

3. В.